

CA SĂ FIM MAI TARI
ÎN CEASUL DE AZI *

*

CUGETARI ALE ALTORA

*

ADUNATE DE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

N. IORGA

**

VĂLENII-DE-MUNTE

«Neamul Românesc» Tipografie, Logătorie

1916

CA SĂ FIM MAI TARI
ÎN CEASUL DE AZI *

*
CUGETARI ALE ALTORA

*
ADUNATE DE

N. IORGA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201901549

VALENI-DE-MUNTE

«Neamul Românesc», Tipografie, Legătorie
1916

BCU Cluj / Central University Library Cluj

184485

Ca să fim mai tari în ceasul de azi

Cugetări ale altora

adunate de

N. I O R G A

În zilele grele, care nu erau toate de biruință, de mândrie și siguranță, un om care nu putea să-și apere țara și viitorul ei cu un braț destoinic și învățat, a căutat în singurătatea sa o mângâiere răsfoindu-și cărțile, întrebînd vechi prieteni cari n'au stat muți niciodată, la nicio nedumerire și la nicio suferință a lui.

Ei i-au vorbit și despre greutățile clipei de atunci și despre soluțiile ce sînt, pe pămînt, sau mai sus decît pămîntul. Și el a cules cuvintele lor.

Într'însele a văzut un mijloc de întărire pentru unii, de înseninare pentru alții.

Vi le înlîndea, la toți. Și, ostași gata a face sacrificiul vieții, răniți cari vă găsiți dincolo de ceasul încercării, suflete care plîngeți pe cine nu veți mai întîlni și totuși vă mîndriți că el s'a dus astfel, cetățeni cari n'aveți decît o singură nerăbdare: a victoriei depline și trainice, ele vă vor face bine¹.

August 1916.

N. IORGA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

¹ M'au ajutat la cea mai mare parte cărți,—ca Istoria ieroglifică a lui Dimitrie Cantemir pentru vremea veche și pentru momentul de acum Almanahurile revistei „Coenobium” din Lugano,—în care cugetările se aflau adunate și anul rămînea decît să aleg.

Nu marele numar învinge, ci vitejia ;
într'o zi de luptă jumătate nu intră în foc.
(Montluc.)

*

Pune mâna la lucru ; soldatul, de ru-
șinea lui te va urmări.

(Același.)

*

Trebuie să întrebuițezi tot ce Dum-
nezeu a pus în om înainte de a te recu-
noaște învins.

/ Central University Library Cluj

(Același.)

*

Vorbește totdeauna pe drum, vesel, cu
soldații.

(Același.)

*

Dupa moartea mea, părinților priete-
nilor și tovarășilor să nu li fie rușine că
mi-au fost părinți, prieteni și tovarăși.

(Același.)

*

N'am văzut niciodată să iasă lucrul rău
din vina soldatului. *(Montluc)*

*

Dacă voiți să vă suiți în vârful scării
onoarei, nu vă opriți la mijloc.

(Același.)

*

Trebuie să se jertfească cineva pentru
obște; altfel ar fi lumea prea plină de
oameni.

(Același.)

*

Nu știu cu cât e mai bine să mori de
piatră la rinichi decît de un glonte'n cap.

(Același.)

*

Viețile și averile noastre sînt ale regelui,
sufletul al lui Dumnezeu și cinstea a
noastră, căci asupra onoarei mele nici
regele meu n'are nicio putere.

(Același.)

*

De-ar da Dumnezeu ca noi cari purtăm
armele să luăm obiceiul de-a scrie ce
vedem și facem!

(Același.)

*

Atîta tinerime zdravă trăiește fără
folos!

(Același.)

*

Trebuie să măninci multă sare până să
cunoști un om. (Montluc.)

Înțeleapta neîncredere e izvor de si-
guranță.

(Tavannes.)

Două căpetenii cu aceeași putere rar
lucrează bine. (Același.)

Prea multe întreprinderi particulare ru-
inează marile planuri. (Același.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cei ce merg întâiu prin întunerec, se
poticnesc mai rău.

(Același.)

E mai multă cinste să întrebi de ce
nu s'au ridicat statui lui Caton decît de
ce s'au ridicat altora ; e mai multă glorie
să fii judecat vrednic de un lucru decît
să-l ai. (Același.)

Dacă principii ar putea da atîtea virtuți
cite funcții !

(Același.)

Ca să pierzi o oștire, o întreprindere
sau o cetate, dă comandă egală la doi.
(*Tavannes.*)

*

Numele de ambițios — e o injurie.
(*Același.*)

*

Căci nu se poate ca după războaie
mari, oriunde ar fi fost, chiar dacă se face
pe urmă pacea, amintirea plină de setea
răsbunării să nu rămie în țerile rănite și
pagubite, acolo unde se văd urmele pier-
derilor, ale dărilor de foc și ale ruinelor și
pagubelor, care rămîn. Care lucruri înfă-
țișează copiilor ce vin pe urmă relele pe
care dușmanii țerii le-au făcut înainta-
șilor, și ei țin minte (*dont ils se sentent*).
(*Din povestea Mareșalului Boucicaut.*)

*

Nicio faptură nu e lipsită de suferință,
și toți își mănincă pinea în osteneală și
durere.
(*Commynes.*)

*

Nici cu un chip nu voim să lăsăm în
drum ce am început, ci să ducem lucrul
la capăt.

(*Vlad Țepeș.*)

Din Țara-Românească și din Moldova,
Ardealul se poate lua ușor. (*Mihai Viteazul.*)

*

Cu privire la Ardeal, e ușoară treaba:
cunosc foarte bine căile pe care poate fi
lovit din Moldova și Țara-Românească:
de colo Pașa de Timișoara, de ici Turcii,
Tatarii, Moldovenii și Muntenii. Se adaugă
aceia că în Ardeal mai mult de o treime
sînt Romîni, cărora făgăduindu-li slobozia,
indată-i vom ațîța asupra Ungurilor.

(*Vasile Lupu.*)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sîntem toți de o limbă și o lege.

(*Vistierul Dan și alți boieri ; 1599.*)

*

Lăsați-i să scrie ce vor, și noi să facem
ce avem de făcut. (*Carol al VII-lea.*)

*

Cît de grozavi să pară munții, găsești
trecători dacă le cauți.

(*Mareșalul de Saxonia.*)

*

E necesar cînd vrei să iei ofensiva într'
țara de munte să-ți procuri de 'nainte
cunoașterea ei completă.

(*După Rohan; Campagne dans la Valteline.*)

*

Nu este în munți nicio trecătoare, oricât de mică, care să nu fie demnă de atenție.
(*Campagne, etc.*)

*

N'ajunge să intri într'o vale și să fii stăpînul înălțimilor pe măsură ce înna-
întezi. Trebuie să știi dacă inamicul după
ce a părăsit o trecătoare pentru a merge
la alta nu poate câștiga drumul pe care-l
luăm, prin alte văi, sau pe la spatele altor
munți, și a ocupa pasurile sau căile pe
care le-am părăsit pentru a merge către
el ori pentru a-l împiedeca de a intra
mai adînc în țară. (*Folard.*)

*

O țară de munte oferă celui care vrea
să atace resurse fără număr și atîtea
mijloace pentru a-și executa întreprinderea
cu succes. (*Campagne, etc.*)

*

Cel mai potrivit timp pentru atac în
munți e un ceas ori două înainte de zi.
(*Ibid.*)

*

Cel mai bun mijloc de a susține o de-
fensivă în munți, e să o prefaci în ofen-
sivă după ocazii. (*Ibid.*)

*

În războiul de munte mai mult decît în
oricare altul se cunoaște ce valorează
oamenii. (Rohan.)

*

Trebuie să mergem noi peste alții, să nu
vie alții peste noi; căci, cît ne zăbovim noi,
alții nu se vor zăbovi a veni spre noi; ci mai
bine este întăiu decît apoi. (Alexandria.)

*

Pe cine îl păzește Dumnezeu, îl și
fereste. (Alexandria.)

*

De va fi voia lui Dumnezeu, nu mă va
ucide toată lumea. (Alexandria.)

*

Nu caut eu cum se cade ție; ci caut
cum se cade mie să dau ție. (Alexandria.)

*

Mai bine este moarte cu cinste decît
viața cu amar și ocară. (Neagoe Basarab.)

*

Nu trăiți ca pasarea aceia ce se chiamă
cuc, care-și dă ouăle de le clocesc alte
păsări și-î scot puii, ci fiți ca șoimii și vă
păziți cuibul vostru. (Același.)

*

De vor fi ei mulți, nimic să nu te înfrico-

șezi, nici să te îndoiești. Că omul viteaz și războinic nu se sperie de oamenii cei mulți, ci, cum risipește un leu o cireadă de cerbi, și cum omcară un lup o turmă de oi, cît de mare, așa și omul viteaz și hrăbor nu se înfricoșează de oameni mulți. Că omului viteaz toți oamenii îi sînt într'ajutor, iar omului fricos toți oamenii îi sînt dușmani, și încă și de ai săi este gonit, și batjocorit și hulit.

(*Neagoe Basarab.*)

*

Străjile sînt capul și coada oștilor.

(*Același.*)

*

Cu numele lui Dumnezeu pasă spre vrăjmașii tăi, că, măcar de ți se va întâmpla și moartea, iar numele tău va rămînea pe urmă în cinste. (*Același.*)

*

Dumnezeu nu în mulți, ce în puțini arată puterea sa. (*Grigore Ureche.*)

*

Inimile voinicilor, în războiu trăind, se ascut, și truda și osteneala cu care se deprinde oastea e a doua vitejie.

(*Același.*)

*

Sunt un copaciu bun, cîți se mistuiesc!
(*Grigore Ureche.*)

*

De multe ori, unde pierde omul nădejdea, și de frică mai apoi se întoarce în vitejic.
(*Același.*)

*

Sfatul măcar cîtu-i de bun, un lucru ce-i din voia lui Dumnezeu nu se poate schimba.
(*Același.*)

*

Nemică în lume nu avem fără numai fapte bune.
(*Același.*)

*

Toată albina își apără căscioara cu acele și cu veninul său.
(*Același.*)

*

Bine au zis unui: războaiele în clipa ochiului stau.
(*Miron Costin.*)

*

Care țeri se țin pre la mari bișuguri, zburdează hirea omenească, și zburdăciunea naște păcatul, și pre păcatu-l urmează mânia lui Dumnezeu.
(*Același.*)

*

Ce ai socotit că este bine, — dacă se mai tocmeste cu gîndul tău, ce ai gîndit

că este cu cale, încă a doi sau trei socoteala, fără greș pre acela lucru să stai, că nu te va înșela. Iară ce-ți pare numai a singur că este bine, și alții toți zic că este într'alt chip, să nu crezi această socoteală, că te amăgește.

(*Miron Costin.*)

*

Pre șarpe, până nu ridică capul din iarba să-l lovești.

(*Hatmanul Kalinowski, la Miron Costin.*)

*

La vreme ca aceia (de înfringere) să steie la nevoia Domnului,—cu cinste veșnică fiecăruia este. (*Miron Costin.*)

*

Cetatea, căci s'a da den puști și din sacăiuși, acele puțină pagubă fac în oaste, ales care mișcă și la un loc nu stă. Nu toate cite se slobod, glonțurile nemeresc; mai larg este pre de lături decît omul... Mică țintă este omul cu sabia smultă, și mai lesne-i sinețășului a nemeri o vrabie decît pre un om călare cu arma.

(*Konarski, la Miron Costin.*)

*

Graba pierde, adevărat, de multe ori,
țară de multe ori și izbîndește.

(Konarski, la Miron Costin.)

*

Cine se va îndemna la bunătăți, de nu
se vor îndemna oamenii harnici în lume?

(Miron Costin.)

*

Haida, haida, la ei, la ei, numai să ni-i
arăți!

(Strigătul de războiu al ostașilor mun-
teni pe la 1660.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În țara Ardealului nu lăcuiesc numai
Unguri, ce și Sași, peste samă de mulți.
Și Romîni peste tot locul, de mai mult
este lătită țara de Romîni decît de Unguri.

(Simion Dascălul.)

*

Ungurii sînt oameni iscoditori și ne-
credincioși, vicleni; prieteșugul nu-l țîn la
loc de nevoie.

(Același)

*

Eu pentru aceiã am venit, pentru să-mi
apăr moșia pînă la moarte.

(Ioan Vodă cel Cumplit, la Miron Costin.)

*

E un moment în lupte, în care și cea mai mică manevră hotărăște și dă superioritatea.

E picătura de apă care aduce revărsarea vasului.

(Napoleon I-iu¹)

*

Ca să nu te uimești că dobîndești biruința, trebuie să te gîndești numai la înfrîngeri.

(Același.)

*

În războiu prudența cere a prețui după dreptate pe dușmanul pe care-l cunoști, și pe care nu-l cunoști a-l prețui mult mai presus de cum merită.

(Același.)

* -

- În războiu ca și în politică, orice rău, chiar dacă ar fi fost normal, e de scusat numai întru atîta, întru cit e cu totul necesar; tot ce trece peste aceasta, e crimă.

(Același.)

*

În războiu ca și în politică, momentul pierdut nu se mai întoarce.

(Același.)

*

¹ Alesă după Helmoit, *Das Buch vom Kriege*.

Fanatismul militar e singurul care plătește ceva; trebuie să-l ai ca să te lași ucis.

(Același.)

*

Cele d'întâi calități ale soldatului sînt rezistența și disciplina; vitejia vine numai în al doilea rînd.

(Același.)

*

O nație găsește oameni cu mult mai ușor decît onoarea ei.

(Același.)

*

Cel mai mare general este cu soldați fără entuziasm numai un ignorant.

(Același.)

*

Adevărata taină a războiului este în a se face stăpin pe comunicații.

(Același.)

*

Geniul militar e un dar al Cerului, dar însușirea de căpetenie a unui general în șef e statornicia de caracter și hotărîrea de a birui cu orice preț.

(Același.)

*

În războiul de munte trebuie să te lași atacat și să nu atacî singur nîciodată; în șes, tocmai contrariul.

(Același.)

*

Luptele nu trebuie date decît cînd ai şaptezeci la sută sorţi în favorul tău.

(Acelaşi.)

*

Este adevărat începător al războiului fără îndoială acela care ne sileşte a prinde armele şi a-i lua astfel înaintea. (Frederic al II-lea.)

*

Nimic nu dă mai mult curaj şi nu luminează ideile mai bine decît atunci cînd cineva cunoaşte exact situaţia duşmanului său.

BCU Cluj / Central University (Napoleon I-ii.)

*

Războiul e, ca şi guvernarea, o afacere de tact.

(Acelaşi.)

*

Soarta unei lupte e rezultatul unui moment, unei idei. Se apropie fiecare cu deosebite combinaţii, se ciocnesc, se bat o bucată de vreme, momentul hotărîtor se arată: o scînteie morală scapdă şi cea mai mică rezervă ajunge pentru executare.

(Acelaşi.)

*

În orice luptă intervine un moment cînd cei mai viteji soldaţi, după ce au făcut cele

mai mare silință, se arată aplecați spre fugă.
 Această spaimă pornește din lipsa încrederii
 în curajul lor. Trebuie numai un mic îndemn,
 un pretext pentru a li da înapoi această în-
 credere. Meșteșugul cel mare este să-l păzești.
 (Același.)

*

Nu odată se samână și se seceră, și nu
 odată se altoiește pomul și se culege dintr'însul
 rodul. (Nicolae-Vodă Mavrocordat.)

*

Dumnezeu ceartă și iarăși tămăduiește.
 (Psaltirea.)

*

Toți înțelepții și dascălii ne învață nici să
 ne prea bucurăm când vedem toate trebile fă-
 cîndu-se pe voia noastră, nici să ne prea în-
 tristăm când nu urmează acele ce voim după
 a noastră poftă. (Axintie Uricarul.)

*

Nu poate nimeni să fie în lume și să nu
 greșească. (Același.)

*

Cînd vrea Dumnezeu, și omul primește sfatul.
 (Neculce.)

*

Pasărea vicleană dă singură în laș.
(Același.)

*

*Sîngele cel nevinovat cere judecată de la
Dumnezeu și nu lasă.* (Același.)

*

Căințele cele de pre urmă întru nimica sînt.
(„Filosoful“; la Neculce.)

*

Cu iarba cea uscată arde și cea verde.
(Proverb; la Neculce.)

*

*Ia priviți pe țerile megieșilor, cum țin pre
cei străini: li dau de mîncat, iară la sfat saū
în capul mesei nu-l pun, nici îl amestecă, și
pentru acia trăiesc prostimea lor până acum
necălcată. De-și dau vre-o fată după vre-un
străin, prea cu greu; dară moșan nu-l pri-
meso, nici la sfat. Și pita ce o mînîncă cu
sînge și cu multă osteneală și grijă și slujbe
o mînîncă străinii printr'alte țeri.*
(Neculce.)

*

*Un căpitan înțelept nu se va grăbi să pă-
zească trecătorile, ci se va hotărî să aștepte
pe dușman în șes ca să-l dea luptă.*
(Rohan.)

*

Unde un cioban' a trecut cu turma lui, chiar peste cele mai grozave prăpăstii, 600 de soldați vor trece și ei unul după altul.

(Campagne de la Valteline.)

*

Războiul e o prosă poetică a acțiunii, de aceea tinerii au dor de dînsul. Apollon și Minerva poartă arme; de ce să nu le poarte un tîndr entusiast?

(Jean-Paul.)

*

Nicăieri nu gîndește cineva mai rar la moarte decît în lagăr, între murinzi. Omul e acolo flăcără, nu cenușă; vezi steagul filfîind al carierei, și nu șanțurile și mormintele ce-i stau în cale. Și zguduirea morții, chiar și asupra ta, apare numai ca ultima mișcare contra dușmanului.

(Același.)

*

Mică și cam înlăturî țară (a noastră) multora au părut că este, încă mai virtos acum, de cînd osebită de Ardeal și de țara Moldovei este.

(Constantin Cantacuzino Stolnicul.)

*

Mici și înguste Domni (au fost ale noastre) pe lângă alte Craii și Împărății, și se văd

și sînt, iar mari și tari lucruri și Domnii acestora au lucrat și au făcut oarecînd.

(Același.)

*

Zic dascălii și înțelepții că crud și tiranic lucru este și foarte fără de minte neștine să mai mustre și să mai pedepsească pe unul ce în pedeapsă și în nevoie au căzut; că destulu-i este acelaia aceia: nu trebuie rău pentru rău a mai adăoga, ci, într'aceia lăsîndu-l, încă mîngîiere pe cît se poate și ocrotire să-i ardăm, asemenea pătimași și nenorociți șoptindu-ne că putem ajunge și putem fi și noi, fără de zăbavă și fără de veste.

(Același.)

*

Pot tâlharii și furii și carii asemenea lor sînt să țină și să așeze Domnii și stăpîniri care cu sutele de ani să stea și să se păzească?

(Același.)

*

Și Scripturile și toată ființa și singure simțirile aceasta adeverează și cunoaște cum că din nerînduială, din nedrepta'e și din răutate se strică și se mută împărățiile.

(Același.)

*

Toate câte sînt, așa fiind aŭ și hotarele lor, care, pîndă nu ajung la acelea, nu-și iea fieștecare cel ce este a fi de dînsul.

(Același.)

*

Monarhîi mari, groaznice și puternice, s'aŭ pierdut și în cenușa lor arzînd s'aŭ îngropat.

(Același.)

*

Toată Împărăția, împărechindu-se intru sine, se pustiește, și toată cetatea aŭ casa împărțită intru dînsa nu va sta.

BCU Cluj (Evanghelia lui Matei, 11.)

*

Nu puțină mirare este la toți cîți scriu de acestea, de acești Romîni, cum s'aŭ finut și aŭ stăit pîndă astăzi așa, pîzindu-și și limba, și, cum aŭ putut și pot, și pămînturile acestea locuiesc.

(Constantin Stolnicul Cantacuzino.)

*

Țara Muntenească și a Moldovei Ungurilor ca un zid bun și tare înaintea Turcilor li-aŭ fost.

(Același.)

•

Ceștia Romîni, oricum și cum, printr'atîtea călcări, zdrobiri și nespuse rele ce aŭ trecut

și i-au călcat, tot iată până astăzi, tot încă de nu se află atîta fericiți și slobozi de tot, aū încă și Domnie și stăpînire, și limba aceia a Romînilor tot stă și se ține!.. Care aceasta bine socotîndu-se, aicvea este că nu fără a lui Dumnezeu Providență este, nici fără de a sa minune nu este. *Însă drept ce, El singur știe.*
(Constantin Stolnicul Cantacuzino.)

*

Cu cît zlătarul măi mult în oală fierbe aurul, cu atîta măi lămurit iese.

(la Dimitrie Cantemir.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Decît voiî zice că dobitocește am viețuit, măi bine voiî zice că așăși nici nu am trăit măcar o zi.
(Același.)

*

Juruind nu zice: întorcîndu-mă, mîne voiî da, căci până mîne nu știî ce-ți va fi fie.

(Proverbele lui Solomon.)

*

În toate curași și în toate blînzi să fim.

(Dimitrie Cantemir.)

*

Văzuiî slugile pe cai și Domniî umblînd pe jos ca slugile.
(Eclesiastul.)

*

Pe fier rugina îl topește, pe elefant șoarecele îl omoară. (Dimitrie Cantemir.)

*

Maî bine numele bun decît mirurile scumpe. (Eclesiastul.)

*

Ce te slăvești în răutate cea ce ești puternic? (Psalmul 51.)

*

Cînit fără rușine nu știură săturarea. (Proverbele lui Solomon.)

*

Ochii mîndrilor vei smeri. (Psalmul 17.)

*

Vint sămădnară și secerară vișor. (Profetul Osie, 8.)

*

Celul în lume virtos lădiu-voiu — zice Dumnezeu — săgețile și din mîna stîngă arcul. (Ezechiil, 31.)

*

Împărăția din neam în neam se mută pentru nedreptate. (Isus Sirah.)

*

De șapte ori pe zi va cădea Dreptul, și se va scula. (Proverbele lui Solomon.)

*

Nu va întrista pe cel drept măcar orice s'ar întâmpla. (Proverbele lui Solomon.)

*

Loviră-mă și nu m'au durut (zice Dreptul), traseră-mă și n'am simțit. (Același.)

*

Iată că v'am dat vouă puterea — zice Domnul — a călca asupra șerpilor și a scorpiilor și peste toată puterea neprietenului, și nemica va strica. (Luca, X, 19.)

*

Caril în lacrimi vor sămăna, în veselie vor seccra. (Psalmul 35.)

*

Credința aduce dragostea, dragostea crede, toate nădăjduiește, toate suferă. (St. Pavel, Corintieni, I, 13.)

*

Ce e cutea ferului, cuptorul aurului, biciul calului, într'acesta chip sînt nevoile, omului celui drept. (Sf. Augustin.)

*

Sat prin munți ca păsările, căci păcătoșii întinseră arcul. (Psalmul 10.)

*

De la ceia ce doarme în sinul tău păzește închiderea gurii tale, căci și fiul viclesug

face părintelui său și fiica iscoadă asupra
maicei sale și neprietenii omului, căsașii săi.
(Profetul Micheia.)

*

Sufletul întărește slăbiciunile.

(Sf. Pavel, Către Români, 8.)

*

Cînd slăbesc, atuncea tare sînt.

(Sf. Pavel, Către Corintieni.)

*

Carii nădăjduiesc în Domnul schimba-vor
putere și vor lua pene ca vulturii: vor alerga
și nu vor osteni; vor umbla și nu vor slăbi.
(Isaia, 40.)

*

Innaintea ochilor păsărilor în zădar se a-
runcă mreje. (Proverbele lui Solomon.)

*

Carnea mea se va odihni spre nădejde.
(Psalmul 15.)

*

Omul spre trudă se naște.

(Cartea lui Iov.)

*

Dreptul din nevoie se va izbăvi, și se va
da necuratul în locul lui.

(Proverbele lui Solomon.)

*

*Tinăr fuiū și iată îmbătrîniū, și nu vă-
zuiū pe cel drept părăsit, nici copiii lui cer-
șind pîine.* (Psalmii.)

*

*Argint lămurit și ispitit de șapte ori; iară
tu, Doamne, ne vei feri pre noi și ne vei
păzi pre noi.* (Psalmul 11.)

*

*Toate în sînge se curățesc, și fără sînge
nu se va ierta păcatul.*

(Sf. Pavel, Către Evreii, 9.)

*

Pușintel osteniū și multă odihnă aflăiū.
(Psalmul 51.)

*

*Mulți multe știū și singuri pre sine nu se
știū.* (Sf. Bernard.)

*

Cui ești ajutor, Doamne, aū nu celui slab?
(Cartea lui Iov.)

*

*Nu te lăuda pre cea de mîine, necunoscînd
ce vrea să arăte ziua ce este să vie.*

(Proverbele lui Solomon.)

*

Aceasta este calea: umblați pre dînsa.

(Isaia, 30.)

*

Fii bărbat voinic, și bate războiul Domnului.
(Psaltirea.)

*

Nădăjdui-se-va Dreptul în moartea sa.
(Proverbele lui Solomon.)

*

Drepții în veci vor trăi, și la Dumnezeu este partea lor.
(Același.)

*

Curăția spre toate poate.
(Sf. Pavel, Către Timoteiū, 1.)

*

Lasă zăbăvirile: pururea nu stricat.
(Proverb elin, la Dimitrie Cantemir.)

*

Să nu te clătești din credință pentru scurta norocire a necuraților.
(la același.)

*

Hristos, de vreme ce a pătimit pentru noi, a lăsat nouă pildă ca urmele lui să urmăm.
(Scriptura.)

*

A nu voi este pricina să nu înaintezi.
(Seneca.)

*

Nevoința pe toate biruiește. Iar pe nevo-

ință dragostea o așită. Pentru care pe drept zis este: Pe toate le biruiește dragostea.

(după Sf. Pavel, Dimitrie Cantemir.)

*

Cine nimica bun lucrează, rău a face se învață, precum leneșul năimit (argat), de vreme ce mai de cu vreme fin bun nu strânge, în netrebnice ierbi și în grele stuhuri îl este a se duce. (La Dimitrie Cantemir.)

*

Așa fă toate ca și cum te-ar privi oarecine.
(Epicur.)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toate, de ispitit și de cercat; carele sînt bune, acelea de finut.

(Sf. Pavel, Către Tesalonicieni, 1.)

*

Să cercăm ce este prea bine de făcut, iar nu ce este obișnuit. (Seneca.)

*

Nu numai cele mari ale undelor mării valuri, carele peste usne se varsă, ci și pre cătineluș mai adesea ce pică, corabia a o inneca pot. Din mititele scînteii, de nu se vor stînge, mare pojar se încinge, și, așîindu-se, casele aprinde și în cenușă le întoarce.

(Dimitrie Cantemir.)

*

De vei apuca a bunădăzîi vre-o spiță a călca, să nu stai saū să te oprești, ci totdeauna la cea mai de sus te întinde și încă la cea prea mai de sus, pre cît în putință îți va fi să te sur. (Același.)

*

Cînd alergi spre țenchiu, să nu rămîi la mijlocul alergăturii. Căci, cînd nu te vei sili bărbătește și pre cît poți, înnaintea lui Dumnezeu aceluia ce a cunoscut cît ai putut, ce samă vei da? (Același.)

*

Cel ce în susul apei

În silă cît poate caicul urnește,

În lopești vislind, măcar prin tîmplare

Să nu cumva mîinile lăsînd:

Răpegiunea apei îndată-l va duce

La malul de'ntăiu de unde-a ieșit,

Încă mai silind poate să se răstoarne.

(Același.)

*

A fi bun mai virtos să-ți fie voia decît a te vedea. (Salustiu.)

*

Să silim să nu pierdem ce am lucrat, ci măsură plină să luăm. (Evanghelia lui Ioan, 2.)

*

Viața noastră într'această lume ca într'un război este. (Același.)

*

Iubește biruința pe nevointă!
(Dimitrie Cantemir.)

*

Din răul carele ție-ți strică, nevoiește ceva bine să apuci. (Același.)

*

*Cînd de alți oameni te lauzi, județul tu-ți ești:
Nu mai mult altora crede decît singur ție.*
(Același.)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Nume și veste bună a-ți scoate nu te lenevi.
(Din elinește, de Dimitrie Cantemir.)

*

Trupul celui ce în lumină umblă, umbră agonisește. (Socrate.)

*

Nu carele a cunoscut poruncile, ci carele le-a făcut pre dînsele, numai acesta va ieși mîntuit. (Scriptura.)

*

Toate cele împotrivă spre bine le socotește, afară de acelea care din sminteala saș greșala ta se vor tîmpla.

(Porunci ale stoicilor.)

*

*Fii mai cu dinadinsul în fapte înțelept
decît în cuvinte.* (Aceleași.)

*Gîndește-te pururea la moarte, dar de dînsa
să nu te temi.* (Aceleași.)

*Odihnește-te și fii îndestulat în dumneze-
iasca orînduială, socotind-o a fi prea dreaptă,
prea înțeleaptă și nouă prea lesne, și măcar
de ni s'ar părea nouă prea aspră.*
(Aceleași.)

*Precum nenumărate picăturile ploii, din
nouri cu răpeziciune pe pămînt căzînd, un
vuiet oarecare dau, iară vre-un glas tocmit
nici cum, și precum toate coardele unui organ
de musică, de-odată lovindu-se, un răsunset oare-
care dau, însă vre-o melodie tocmită și după
pravile'e musicel alcătuită nici cum nu se
aude, așa este și voroava multă și toate de-o-
dată.* (Dimitrie Cantemir.)

*Dreptul judecător întăiu pre sine de drept,
apoi pre altul de strîmb judecă.*
(la același.)

Pre cît este de folos la vremea de trebu-

*ință cuvîntul cuvios, cu atîta este de nepu-
tincios cuvîntul aceluia carele, de nime nen-
trebat, tuturor dă sfat. (Același.)*

*

*Precum aluatul mic într'o covată mare toată
frămîntătura dospește, așa un om rău într'o
republică pe toți cu răutatea lui amestecă și-i
tulbură. (Același.)*

*

*Mîndria, de tot oarbă fiind, precum peste
cei mari, așa și peste cei mici dă.
(Același.)*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Limba gloatelor este vargă bozilor (idolilor),
și mai lesne ar fi ouiva apa curdloare a popri
decît limbile multe a stăpîni. (Același.)*

*

*La întrebarea grabnică, greū sfat a da
semn de minte ascușită este. (Același.)*

*

*Cu mult mai pre lesne este cetatea cinstei
a dobîndi decît pe aceiași de spre nenumă-
rații neprietenî a o străjui și nebiruită a
o păzi. (Același.)*

*

*Jurămintele între muritorî pentru alta nu
s'au scornit, fără numai, supt numele ma-*

relui Dumnezeu, demonul mai pre lesne meș-
teșugurile sale să-și lucreze. *(Același.)*

Lucrurile între muritori nu atîta se ispră-
vesc ce li pofteste voia, cît se lucrează ce
li dă mîna și vremea. *(Același.)*

!Nebun corăbier s'ar socoti acela carele
pînzele împotriva vîntului a deschide ar
îndrăzni. *(Același.)*

Cu ahevoie un gînd în două inimî a se
ascunde poate, pe carele una, și mai nici-
una, de-abia, și mai nici de-abia, îl poate
stăpîni. *(Același.)*

De multe ori clonțul corbului și al vul-
turului ochiul vulpii s'a'u văzut scobind.
(Același.)

Cinb numai al său bine și fericire cearcă,
a tuturor răul și becisnicia pofteste.
(Același.)

Cel ce spre rău cu lucrul ajutorește și
cel ce fapta rea cu gîndul o primește și o
învoiește, tot una sînt. *(Același.)*

Toată slava și lauda numelui cea mai de frunte este cînd cineva cu ostenințele carele pentru moșia sa sudorile și-aŭ vărsat și pentru neamul său toate primejdiile în samă n'aŭ băgat. *(Același.)*

Marele scrișnit al roatelor astupă voroava cărăușilor. *(Același.)*

Din trei picioare a' scăuieșului minciunii unul scoțindu-se, — cel în viclesug răzimat, — fără greș povîrnindu-se, de bună samă cu capu'n jos dă. *(Același.)*

Obișnuită este furtuna pre cel ce multe haine poștește a cerca, și de ale sale a-l desbrăca. *(Același.)*

Mai lesne este cuiva o mie de ani în fîntinile catranului să lucreze și cu catran să nu se pice decît un ceas zavistnicul cu cela căruia-i zavistuieste, voroavă să facă și cuvînt pizmos din gură-i să nu iasă. *(Același.)*

Din fire muritorii așa sînt tocmiți, nu numai în războaie și numai în gilcevi, și așași

nicî în glume și jocuri a se birui de la altul
primesc. *(Același.)*

*

Cuvîntul slobozit mai iute decît fierul împănat se duce, și piatra în fundul mării aruncată, precum vre-odată tot a mai ieși se nădăjduiește, iară cuvîntul grăit, precum va fi puțință a se desgrăi, toată nădejdea lipsește. *(Același.)*

*

Maî pre lesne este soarelui răsărit razele luminiî de pre fața pămîntului a-și opri decît adevărul în veci cu minciuna a se coperi. *(Același.)*

*

Trecînd viforul, trestia iară la locul său rămîne dreaptă. *(Același.)*

*

Spre închisoare și legarea trupului, un lanțuh și o vartă¹ destule sînt, iară spre strînsoarea sufletului și spre opreala voii slobode nici mii de mii de lanțuje, nici zeci de mii de închisori pot ceva face. *(Același.)*

*

Nime în lume atîta de ascuțit la minte și

¹ Inchisoare.

iute la judecată a afla se poate, carele în toată alegerea negreșit și nesmintit să fie.

(*Același.*)

Răspunderea, cînd nu se dă după întrebare, puțin deosebește din voroava mutului cu a surdului.

(*Același.*)

Cine n'a învățat nevoia a trage pentru toți, acela nici fericirea va suferi împreună cu toți.

(*Același.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Precum focul, în piatra mai virtuoasă și în fierul mai îndesat ascuns fiind, dintr'același și mai tare lovindu-se scînteiază, așa și sufletul plin de vrednicie, pre cît mai mult se acopere, pre atîta mai tare se descopere.

(*Același.*)

Totdeauna orbul asupra ochilor și șchiopul asupra picioarelor și surdul asupra auzului și hadîmbul (eunucul) asupra întregului obidă are.

(*Același.*)

Cel ce cu tot sufletul aieva în față își poștește lauda, nicîo deosebire nu are de la

cela carele prin gurile tuturor pre drept se hulește. (Același.)

*

Norocul așa de aspru cu muritorii șuguieste, cît, de multe ori, cela ce și cu ochii l-ar înghiți, nici cu nasul nu-l lasă a-l mirosi. (Același.)

*

Lăcomia, de este în săturare nesăturată, cu cît în foame mai nesățioasă va fi? (Același.)

*

De multe ori fuga furtuna biruinții și biruința primejdia fugii aduce. (Același.)

*

De multe ori cei împietroșiți la socoteală cu blindeța mai tare se sumeșesc, iar apoi, văzînd sila și nevoia, ca varga de căldură, încotro își este voia se îndoiesc. (Același.)

*

Grijulivul pururea treaz și deșteptat este. (Același.)

*

Adesea s'aũ văzut mai cu norocire izbîndele a veni cînd cu supunerii și cu dosirii asupra neprietenului se purcede, decît cînd,

cu dobe și cu surle alaiurile șicuind, pentru biruință se încrede cineva în mare numărul oștilor sale. (Același.)

*

A firii orînduială este: doi de o potrivă pe unul de o potrivă să biruiască, iară meștersugul face ca această axiomă de multe ori să nu se adeverească. (Același.)

*

Puținii sînt carii tîmplările în vremi schimbătoare a fi le știu; însă prea puținii se află carii cu norocul de ieri astăzi să nu se îndîrjească. (Același.)

*

Pre cît pieptul neprietenului aduce sila, pre atîta dosul lui îndrăzneala aduce. (Același.)

*

Lucrurile înnainte mergătoare trebuie oglindă să fie celor de napoi următoare. (Același.)

*

Maî vrednic se poate numi un dobitoc carele slujbele firii sale păzește decît un om carele cele pe mină-i [în]crezute cum se cade nu le otcîrmuiește. (Același.)

*

Nimica în lume așa de greu între muritorii nu se află căruia nepărăsita nevointă mijlocul și modul lesnirii vre-odată să nu-î nemerească. (Același.)

Nici nebunul coarne, nici înțeleptul aripă are, de pe carele de înțelept sau de nebun să se cunoască, ce pre amîndoi cuvîntul și lucrul, verii așa să fie, verii așa îi arată. (Același.)

Gura desfrînată mai tare aleargă decît piatra din deal răsturnată, pe care un nebun cu piciorul poate a o prăvăli și o mie de înțelepți a o opri nu pot. (Același.)

Cine este acela carele a zice va îndrăzni că mai mult o mîină decît o mie a sprijini sau a povîrni poate? (Același.)

Frumos și mult a vorovi toate școlile prin toate locurile (nu cu puțină pagubă a tot muritorul) pre canoane ne învață; iară înțelepțește a tăcea și vremea voroavei puține și grele pre la puținii vedem; și învățatura tăcerii undeva măcar în lume a se profesa nu auzim. O, fericită tăcere! Că totdeauna cu

tăcerea ascultăm și învățăm orice ar fi de învățat, și pururea din fîntîna tăcerii cuvîntul înțelepciunii aŭ izvorit. Că cine tace mult, mult gîndește, și cine mult gîndește, mai de multe ori ce-î cuvios nemerește.

(*Același.*)

*

Cînd toate gurile privighetorilor a mai cînta tac, atuncea greierul copaciului a țîții începe.

(*Același.*)

*

Voroava glogozită, până mai pre urmă, saŭ de tot în deșert saŭ în gilceavă iese, iară tăcerea cu răbdare, saŭ în pace saŭ în biruire se săvîrșaste.

(*Același.*)

*

Acela bun cîrmuitor a fi se zice și este, carele din liniște furtunile socotește și din furtună liniște agonisește.

(*Același.*)

*

Nu dascălul carele în toate zilele în școală invață, ce cela ce împodobeste viața ucenicilor cu vrednicii și învățături, fericit și la nume vestit este, și a fi se cade.

(*Același.*)

*

Acela este mai trebuitor carele la vreme de nevoie este mai răbdător.

(*Același.*)

*

Unde ale socotelii și ale minții raze nu lucesc, duhurile puterii puțin procopsesc.

(*Același.*)

*

Futerea trupului, cît de vîrtoasă, ridică, împinge și strînge, cît de mult ar putea, doi sau trei, iară cel puternic la socoteală cu miile pre alții covîrșește.

(*Același.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Furtuna, cînd va să trîntească, întrăiū ridică, și norocul întăiū rîde, apoi plînge.

(*Același.*)

*

Orice spre binele și folosul monarhiei¹ este, aceasta se cade a arăta și a găsi.

(*Același.*)

*

Din fire muritorilor aceasta este data: că binele pre lesne, iară răul cu anevoie să uite și laudele cuiva pre hîrtie, iară hulele pre table de aramă să le scrie.

(*Același.*)

*

¹ Patriei.

Adevărat, bună este știința auzirii, dară
mai adevărată este ispita¹ vederii.

(*Același.*)

*

Basna² la proști locul istoriei, mărgăritarul
la porci prețul orzului, șuierul la cioban cinstea
muzicii și sfatul bun la inimă rea tot o so-
coteală aă.

(*Același.*)

*

Scînteia amnarului până a nu se stinge
iasca aprinde, iară, stingîndu-se, a doua și
a treia lovitură poștește.

(*Același.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fericit ar fi acela ai căruia protivnici și
neprieteni ar fi fără putința lucrurilor, dar
de trei ori mai fericit ar fi acela ai căruia vrăj-
mașifără ajutorința sfaturilor.

(*Același.*)

*

Unde lumina adevărului lovește, oricît de
groși ar fi păreții îndărătnicieii, de nu peste
tot, dară oareși ce zarea tot străbate.

(*Același.*)

*

Mai multă nădejde de biruință în lipsa sfa-

¹ Incercarea, controlul.

² Povestea, minciuna.

tului vrăjmaşului decît în numărul mult, în
mîna tare şi în ascuţita sabie a ostaşului este.
(*Acelaşi.*)

*

Cu cît lucrurile mai cu anevoie şi mai cu
multă nevointă se dobîndesc, cu atîta mai cu
mult se laudă şi mai cu cinste se slăvesc.
(*Acelaşi.*)

*

Precum pe stîlpii mai groşi şi mai vîrtoşi
toată urzeala casei se sprijineşte, aşa în patru
sau cinci sau în şi mai mulţi ¹ toată ocîrmui-
rea se odihneşte. (Central University Library Cluj) (*Acelaşi.*)

*

În gurile multe, puţine sfaturi de ispravă
sînt, şi în voroavele delungate greşală a nu
se face peste putinţă este. (*Acelaşi.*)

•

Voia gloatelor şi a noroadelor proaste este
ca îmbletul calului neînvăţat şi desfrînat,
carele, din netocmita şi peste simţire slobo-
zita răpegiune, de multe ori în rîpi adînci şi
de maluri înalte cu capul în jos dă.
(*Acelaşi.*)

•

¹ Sfetnicl.

În lucrurile grele, întâi sfetnicii, apoi sfaturile a așeza trebuie. *(Același.)*

*

Pofta lăcomiei cu puterea împreunată ca pojarul în iarba uscată este.

(Același.)

*

Cămila, cerînd coarne, și-a pierdut și urechile.

(Același.)

*

Des și de multe ori la muritori se vede puternicul nebun în fruntea sfaturilor, iară săracul înțelept din afara pragurilor.

(Același.)

*

Sufletul înțelept într'alta și pentru alt ceva din socoteala sa a se mută nu știe fără numai din rău spre bine și din greșeală spre îndreptare.

(Același.)

*

Nu altă dată risipa unui norod s'a făcut, fără numai cînd ai săi șie vicleșug și-au făcut, și nu altă dată mai mare stricare de la neprietenii a venit fără numai cînd prietenii și crezuții au viclenit.

(Același.)

•

Sula de aur zidurile pătrunde, și lăcomia
își vinde neamul și moșia.

(*Același.*)

*

Nici corbul negreața, nici pardosul pestri-
ciunea a-și mută poate:

(*Același.*)

*

Cine vrednicia capului nu pricepe, acela
lungimea cozii la mare cinste ține.

(*Același.*)

*

Norocul nu împarte cu oborocul, ce unora
varsă, iar altora nici pică.

(*Același.*)

*

Lucrurile mari și cei ce nu le știu, le știu,
iar lucrurile mici și cei ce le știu, nu le știu.

(*Același.*)

*

Praful casei după măturat, de se și ridică
și în razele soarelui joacă, însă nici razele
soarelui a nu lovi oprește, nici pașii celui ce
prin case umblă contenește.

(*Același.*)

*

Cei puternici nu mai puțin cu părerea altora
decît cu puterea lor fac ce fac.

(*Același.*)

*

De multe ori bucuria mare glasul astupă
și ciuda peste măsură mintea risipește.

(*Același.*)

*

Precum păreții același glas întorc, așa în
gloata ascultătoare unul cuvîntul altuia
poartă.

(*Același.*)

*

Cită bicisnicie aduce fericirea cea prea
așteptată, atîta nevoie nu face nenorocirea
cea cu sufereală purtată.

(*Același.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În capiștea lăcomiei undelemnul măslinului
nu arde.

(*Același.*)

*

Unde nesățul stăpînește, acolo toată lumea
decît bobîța strugurului mai mică este.

(*Același.*)

*

Toate apele dulci în Marea amară amărăsc
și toate pîraiele tulburî în Marea limpede se
limpezesc.

(*Același.*)

*

Tot lucrul cu grabă să se cerce, iar, de
bun și de rău, cu îngăduială să se aleagă.

(*Același.*)

*

Pierderea vremii bune este maica și sămînța
vremii rele. *(Același.)*

*

Nici călătorul înțelept de ploaie și arșiță
socotește, ci de cele ce la cale trebuitoare
sînt și de povață se grijește.

(Același.)

*

Cela înnota neștiind și, în adînci ape căzut,
mîna întinzînd, nu de creștet cufundat trebuie,
ci, de păr său de mîna ridicat, în aier și spre
viață trebuie scos.

(Același.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Precum ochii stăpînești, cu urgie căutînd,
nenorocire, așa, cu milă căutînd, norocire aduc.

(Același.)

*

De multe ori puternicii, în puterea sa mai
mult decît se cade bizuindu-se și slăbiciunea
slabilor decît este mai slabă țîind, preste
toată nădejdea, ce nu gîndesc li se tîmplă și
ce nu gîndesc li vine.

(Același.)

*

Inima curată mai pre lesne socotește a fi
focul cu apa a se amesteca decît cu strîm-
bătatea dreptatea a se călca.

(Același.)

*

Cuvîntul drept din gură proastă ieşind pre
cuvîntul cu meştersug din gura ritorului scos
astupă. (Acelaşl.)

*

Robul drept decît tiranul strîmb mai tare
este; că cea în trup, iară cesta în suflet
biruieşte. (Acelaşl.)

*

Atuncea semnul drepteî stăpîniri se arată,
cînd, pe cei neputincioşi în odihnă lăsînd,
spre lucrurile străine nu lăcomesc.
(Acelaşl.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sfatul şi cuvîntul, cît de prost, în samă
nebăgat multe cetăţi a sfărîmat şi mari Îm-
părăţii a răsturnat. (Acelaşl.)

*

Precum liliacul sara, aşa neprietenul ziua
izbîndeî pîndeşte. (Acelaşl.)

*

Unui lucru fără cale cale dînd, multe fără
cale a urmă pot. (Acelaşl.)

*

Scrisorile, precum aceluî bun, sfat, aşa şi
aceluî rău, iască şi strămurare sînt.
(Acelaşl.)

*

În tot oceanul nenădăjduirii picătura nădejdiî a lipsi și în tot limanul negrijiî vînțișorul grijiî a nu aburi, peste putință este.
(*Acelașt.*)

*

Pentru slobozenie și moșie cu cinste a muri decît prin multe veacuri cu necinste a trăi mai cu folos și mai lăudat este.
(*Acelașt.*)

*

Voroava prea pe taină vicleșugul [pre]supune, iară cuvîntul în față al dreptățiî semn este.
(*Acelașt.*)

*

*

După vestea morțiî vestea lipsiriî cinstei locul cel de mai sus ține.
(*Acelașt.*)

*

Ceia ce graba în ceas și cu sila nu isprăvește, aceia delungarea vremiî și meșteșugul biruiește.
(*Acelașt.*)

*

Odată a muri e datoria firii, iară cu groaza morțiî a trăi, moartea morțiî este.
(*Acelașt.*)

*

Precum picătura cea mai de pre urmă vasul înneacă, așa strîmbătățile mari și mult

maî de nainte grămădite cu una maî de-
apoi și necunoscută își ieau și căzuta răs-
plătire, și se cunosc că multe grămădite
maî de nainte au fost. (Același.)

*

Certarea cu toiege într'ascuns, decît ocară
în arătare maî de suferit este.

*

Toată moartea din fire aspră și amară este,
carea numai în vederea risipei neprietenului
maî plăcută și maî îndulcită a fi se pare.
(Același.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Munții prăvălindu-se, cei ce sînt prin munți
lăcuatori și, valul înecîndu-se, cei ce pre
Mare sînt călători, fără pierderea vieții și
pierderea dobîndeii a fi nu pot.

*

Ochiul ceresc toate vede și cumpăna ne-
văzută toate în dreptate și fără pârtenire le
cumpănește. (Același.)

*

Unde jigania oile păzește, acolo ciobanul,
iarba păscînd, în loc de lînă, cu gerul se
înveaste (îmbracă). (Același.)

•

Ale vicleșugului sămințe vara se samănă

dulci și iarna răsar amare, ale cărora poame
întăiū îndulcesc, apoi cu nesuferită amă-
rime otrăvesc. (Același.)

*

Precum vrăjmășia veche adînci rădăcini
sloboade, așa și izbînda în neam și seminții
se lățește. (Același.)

*

Între muritorii de se dă vre-o fericire, pa-
re-mi-se că alta mai mare a fi nu poate
decît, din rea pizma neprietenului, bun
sfîrșit lucrului a se întîmpla. (Același.)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Precum înnădușitul, fum cu nările tră-
gînd, mai rău se înnăbușește, așa odihna
fără noroc decît războiul vrăjmaș mai cum-
plită este. (Același.)

*

Adesea s'a văzut lucrurile prea puternice
și prea vîrtoase prea lesne a se zdrumica
și a se fărîmă, încă de la cel prea slab și
moale, precum diamantul cu plumb se
lucrează și cu praful său, și, cu curma fie-
rului tăindu-se, se despică, se rujdește și
se geluiește. (Același.)

*

Funea de teiū cu vremea marmurile despică.

*

Cine face, face-i-se; cine înghite undița,
fier de corabie varsă
(*Același*).

*

Suspinele drepte cerurile pătrund, și lacri-
mile obidite centrul pământului putricălesc, și
sîngele vărsat cărbune arzător și foc pîrjolitor
se face.
(*Același*.)

*

Dulăul rău, nu jurat, ci așăși nici cu lan-
țuțe legat de aproape, credința nu are.
(*Același*.)

*

La omul întreg, cuvîntul poartă icoana sufle-
tului, și fapta comoara ascunsă a inimii.
(*Același*.)

*

Sfîrșitul neprieteniei, izbînda asupra neprie-
tenului este, iară mijloacele: cum, cu ce și
cînd, nu se cearcă.
(*Același*.)

*

Vrednicia, măcar și la neprieten a fi, pu-
rura lăudată este.
(*Același*.)

*

Precum prieteșugul, așa neprieteșugul hota-
rele și țenchiurile sale are, pe carele cel ur-
mător cinstei și vredniciei a le sări și a le
covîrși nu i se cade.
(*Același*.)

*

Toată izbînda adevărată asupra neprietenului împreună cu biruința și lauda cearcă. Iară, cînd din izbîndă hulă se naște și ocară, atuncea izbînda adevărată se agonisește, iară cinstea și slava numelui se pierde și se ocărește. (Același.)

*

Izbînda numai atuncea titlul biruinței a agonisi poate, cînd ca un neprieten pre neprieten neprietenește biruiește, iară nu cînd ca un prieten viclean pe neprietenul drept prietenește viclenește; carea alcătuieste spurcată viclenie, iară nu curată biruință se numește și este. (Același.)

*

Cele odată rău și fără socoteală sfătuite fără nicio rușine spre bine și spre socoteală trebuiesc clătite și prefăcute. (Același.)

*

Cuvîntul de credință mai mult și mai tare în mijlocul neprieteniei își arată cinstea și mărimea decît în mijlocul prieteniei. (Același.)

*

Rar mincinos nelăudăros și mai rar falnicul tainic se află! (Același.)

*

De cel fără folos puțină grijă se poartă.
(*Același.*)

*

Primejdia, cît de grea, însă pe mine viitoare,
decît cea, cît de ușoară, însă de'naintea ochilor
stătătoare, mai ușoară se pare.
(*Același.*)

*

Punctul vremii trebuitoare la a lucrului
isprăvire este ca măsura căldurii focului la
vărsarea smalțului.
(*Același.*)

*

Precum căldura soarelui din grăunțele pu-
trezite spicēle verzi a odrăslit face, așa sufle-
tele înțelepte din împutita vrăjmășie fac a
răsări ale dragostii florii frumos mirositoare.
(*Același.*)

*

Precum nu toate averile folositoare sînt,
așa nu toate știrile vorovite vre-un folos aduc.
(*Același.*)

*

Precum nourii după vînturi aleargă, așa
sufletele după biruință se poartă.
(*Același.*)

*

Vorba [care] nu [e] în vremea și la locul

său ca rafturile de aur în capul măgarului
se pierde. (Același.)

*

Fericirea grabnică curînd obosește.
(Același.)

*

Coliba în țarina sa și bordeiul în pămîntul
său [sînt mai mult] decît palatele în străi-
nătate. (Același.)

*

Ce-î mai poftit? Stăpînirea! Și ce-î mai
greu? Stăpînirea! (Același.)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Decît pace zugrăvită, războiul crunt mai
curat și mai fericit este.

(Același.)

*

Curatul ascuns al inimii singur și ieși icoană
și oglindă-și este, în care, ce și cum este,
de-a pururea se vede. (Același.)

*

Dreptatea toate biruiește, și adevărul decît
toate mai tare este. (Același.)

*

Innălțarea umflaților cu mintea ca penele
în aripă, iară sfîrșitul lor ca pasărea smultă
rămîne. (Același.)

*

Întăiū pre tine de bun, apoi pre altul de răū ispitește!
(*Același.*)

*

Aflătoare de meșteșuguri e firea în nevoi.
(*Același.*)

Să nu vie în capul copilului ce-î menește maică-sa!
(*Același.*)

*

Un copil mititel cu un bețișor suptirel o mie de oale și zeci de miū de sticle a sfărîma poate; iar o mie de olari o oală spartă a cîrpi, și zeci de miū de steclari o sticlă frîntă a tocmi, nu pot.
(*Același.*)

*

Pierderea socotelii decît a căii, mai pri-mejdioasă este.
(*Același.*)

*

Răbdarea cu vremea mai mult izbîndește.
(*Același.*)

*

De moarte nu te teme, și de viață nu fiū cu grijă!
(*Același.*)

*

Precum dulăii fricoși de frunza clătită latră și coteii mincinoși de pe urma șoarecelui ca după a iepurelui cehnesc, așa ușorul la minte de toate se teme și, pentru adevăr,

minciuna prea lesne crede. (Același.)

*

Nu la toate altul să-ți trebuiască!
(Același.)

*

Pietrii rătăde din vârful dealului puțină
urnire îi trebuie. (Același.)

*

Pre cât știința bună în tulburare [aduce]
mîngiere, pre atîta știința rea în liniște tul-
burare aduce. (Același.)

*

Singele carele este să curgă, în vine a ră-
mînea cu anevoie este. (Același.)

*

În trei chipuri și ca prin trei porți în-
lăuntru palaturilor cunoștinței lucrurilor a
întra putem: prin pildele celor trecute, prin
deprinderea cestor de acum și prin bună
socoteala celor viitoare. (Același.)

*

Norocul și pe porcar și pe olar tot cu o
orbime caută. (Același.)

*

La stăpînire toți vrednici se socotesc, iară
la supunere niciunul de bună voie primește.
(Același.)

*

Din multe chipurile primejdiei cea mai mică și mai ușoară este a alege lucru înțeleptesc. (Același.)

*

Pre cât primejdia s'ar socoti mai mare, pre atîta sfîrșitul se nădăjduiește mai tare. (Același.)

*

Nici asupra vîntului veatrelele (pînzele) a întinde, nici în mijlocul furtunii cîrma fără nădejde a părăsi trebuie; că aceasta al fricosului, iară aceia al nebunului lucru este. (Același.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

La cel ce știe suferi, toată vremea scurtă este. (Același.)

*

Piatra din zidire cu vremea iară la zidire se pune. (Același.)

*

Orî în lucruri grele, orî în lucruri ușoare, cumpăna Dreptății tot va birui.

(Același.)

*

Haina vicleșugului curînd se vechește și, în toate părțile destrămîndu-se, rușinea i se desgolește. (Același.)

*

Pentru părul prietenului capul neprietenului a smulge vrednicia prietenului este.
(*Același.*)

*

Apa doarme, iară neprietenul nu doarme.
(*Același.*)

*

Lacomul a se milostivi n'a învățat și, de-a și învățat, până a nu învăța, a și uitat.
(*Același.*)

*

Decît prieteșugul cu prepus și ascuns, neprieteșugul la iveală mai de fală este. Căci, vrajba la iveală fiind, paza și straja de spre vrăjmași mai trează și mai deșteptată este.
(*Același.*)

*

Un dram al dreptății miî de miî de cîntare ale strămbătății a ridica poate.

*

Nimic nu e jos, cînd sufletul e sus.
(*Victor Hugo.*)

*

A tăcea nu e a abdica. (Jules Claretie.)

*

Nebunul are inima lui în gură, și înțeleptul are limba lui în inimă.

(*Pilde filosoferii.*)

Cînd te vezi mai mare decît vrăjmașul
tău, iartă-î greșala și mulțamește lui Dum-
nezeu pentru această dobîndă ce ai cîștigat.
(*Același.*)

*

Înainte de toate o nație trebuie să fie
dreaptă către sine însăși.
(*Munteanu, Meditații religioase, 1840;*
traducere.)

*

Acolo unde pierе iubirea de patrie, se naște
egoismul cel mai de nimic.
BCU Cluj / Central University Library Cluj (*Același.*)

*

Cea mai nenorocită dintre toate națiile este
aceia ce și-a pierdut credința și bizuirea dintru
sine.
(*Același.*)

*

Nu lăuda, nici mări celelalte nații cu pa-
guba neamului tău.
(*Același.*)

*

Trista nărăvire de a lăuda și a înălța tot
ce este străin numai pentru cuvîntul că e
străin e simptomul cel mai doveditor de înjoso-
rea în care a căzut o nație.
(*Același.*)

*

Un neam nu e vrednic de cinste fără numai dacă-și desvoltă desăvîrșit toate puterile sale și dacă strălucește cu toate darurile ce-î sînt însușite.

(*Același.*)

*

Fii credincios caracterului firesc nației tale... Respectează vechile obiceiuri ale țerii. tale, dacă sînt bune, și serbătorile naționale.. Cinstește limba neamului tău și priveghiază pentru ținerea și cultura ei.

(*Același.*)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Respectează Guvernul și pe direcătorii din țara ta. Nu-î critică, nu-î defăima dacă ei în oblăduirea lor nu se direg după planul ce ție ți se pare a fi cel mai de obște folositor. Cine ne încredințează pe noi că tu, fiind în locul lor și aflîndu-te, ca dînșii, în înclinări siluitoare, în împrejurări grele, ție acum necunoscute, ai face într'alt chip? Cine ne încredințează că purtarea ta ar fi măcar așa de înțeleaptă, cum este a celor ce se critică amar de tine? (*Același.*)

*

Nu e așa de greu să faci un sacrificiu cît să-l susții.

(*Octave Feuillet.*)

*

—Istoria vieții noastre nu se alcătuieste din totalitatea zilelor ce am trăit, ci numai din peasurile luminoase ori triste ce cuprind.
(*Brunetière.*)

*

Cel ce știe să tacă este asemenea cu Dumnezeu. (Citat în „*Teatrul Politic.*“)

*

Mare bunătate este a tăcea cele de tăi-
nuit. Și foarte mare greșală a vorbi cele de
tăcut. (*Același.*)

*

Vulturul este singur între toate zbură-
toarele care zboară fără de strigare.
(*Același.*)

*

Apele curgătoare acolo sînt mai tăcute
unde sînt mai adînci. (*Același*)

*

Cel ce-și cruță limba și buzele, înțelept
se socotește. (*Proverbele lui Solomon.*)

*

Cuvîntul întîiu să-l pilești, apoi să-l vorbești.
(*Proverb în „Teatrul Politic.“*)

*

La supunerea de țeri, noroade, țării și cetăți

slava nu este în parte, ci de obște la ostașii toți. (Citat la același.)

*

Acela este adevărat norocit pe care nenorocirile l-au înțelepțit. (Citat la același.)

*

Maî mulți ochi văd maî bine decît unul singur. („Teatrul Politic“.)

*

Omul; cînd se cîrmuiește cu înțelepciune și blîndeță, este cel maî bun și maî cinstit din toate dobitoacele; asemenea este cel maî necinstit, maî rău și decît însesi fiarele cele maî cumplite cînd se se cîrmuiește cu asprime și făr'de înțelepciune.

(Aristotel.)

*

Un cocor priveghiază și ceilalți dorm,
Și nu se tem de vrăjmași a-î vătăma în somn.
(Citat în „Teatrul Politic.“)

*

Lipsirea cîrmaciului este pricina înne cărîi și prăpădeniei corăbiei.

(„Teatrul Politic.“)

*

Privighez ca să poată ceilalți dormi.

(Epaminonda.)

*

Oarecine a întrebât pe Ificrat, generalul Atenienilor, pentru ce în vreme de pace gătește armele, întocmește oștirile, păzește împrejurul cetății, ca și cum i-ar fi vrăjmașul la porțile ei. El i-a răspuns: Aceasta o fac temîndu-mă ca nu cumva fără de veste să fiu izbit și atunci să fiu silit a zice că aceasta n'am gîndit.

(„Teatrul Politic“.)

*

Păstorul bun priveghiază și prevede toate.

(Citat, în „Teatrul Politic.“)

*

Odată iese cuvîntul și apoi nu se mai întoarce.

(Același.)

*

Copacii ce-și aŭ rădăcinile descoperite se usucă și pier prea curînd. Asemenea și cine își descopere la toți tainele sale nu știe nici să trăiască, nici să se păzească pre sine.

(„Teatrul Politic.“)

*

La Perși nici frica, nici nădejdea nu-î poate îndupleca să descopere cele ascunse. Ei rînduiseră grele pedepse și mai aspre pentru cei limbuți decît pentru cei ce făceau alte răutăți.

(Același.)

*

Niciodată nu m'am căit tăcînd, iară vorbind, prea de multe ori. (*Simonide.*)

*

Nebunului este cu neputință a tăcea. (*Solon.*)

*

Cum că nu sînt mut o vezi prea bine, că vorbesc, și cum că nu sînt nebun fiindcă tac, se înțelege; că nu știi că nebunul nu poate tăcea? (*Același.*)

*

Ca să plăci oamenilor trebuie să faci bine și să vorbești puțin. (*Socrate.*)

*

Antigon, regele Macedonenilor, întrebîndu-se de fiul său, Filip, de față cu alții mai mulți, cînd socotește să pornească cu oștirile, el i-a răspuns: Nu cumva te temi că nu vei auzi tobele și sunetul trâmbițelor?

(„*Teatrul Politic.*“)

*

Oricine socotește tăcerea grea, nici poveri grele nu poate purta. (*Același.*)

*

Mergînd la Socrat un oarecare tînăr să-îdea lecții, i-a zis: Eū bucuros voiū începe a te învăța, dar îți cer un preț îndoit: unul

să te învăț a tăcea, și altul să te învăț a vorbi. (Același.)

*

Omul nu știe nici până într'un ceas ce o să i se întâmple: de aceea să fie totdeauna gata.

(*Eclesiastul.*)

*

Tăcerea este cheia de aur a lucrurilor viitoare, mai virtos la cîrmuirea Împărăției și la comîndarea războiului.

(*Sf. Pavel.*)

*

Multe greșeli se pot îndrepta, dar aceea ce se face la război, mai niciodată, ci, din potrivă, pricinuieste mare pagubă.

(„*Teatrul Politic.*“)

*

Pune, Doamne, strajă guriî mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele.

(*Psalmi.*)

*

Zis-am: păzi-voiū căile mele, ca să nu greșesc cu limba mea.

(*Psalmi.*)

*

Alexandru-cel-Mare fiind însetoșat de dorință ca să cuprinză toată lumea și prinzînd

un tâlhar sau corsar, l-a întrebat: spune-mi, ucigaşule de oameni, ce răutate te-a silit ca să spurci Marea cu nelegiuirile tale.

Iară corsarul, fără a se sfi, i-a răspuns cu îndrăzneală: Tot aceiaşi carea te-a silit şi pre tine ca să supui toată lumea. Tu mă cunoşti pe mine corsar, căci umblu pe Mare cu o mică corăbioară, iar pe tine te numeşti Împărat căci jăfuiеşti, tai, arzi şi ro-beşti lumea cu atâtea oştirі.

(*Alexandria; după „Teatrul Politic.“*)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Maі mare şi maі vrednic de cinste lucru este să mînuiască cinevaşi cu dreptate o Împărătie decît să o cîştige cu vărsare de sînge

(*Cesar.*)

*

Democrit zicea adese ori: În sinul dreptăţii avem doi Dumnezei cariі cîrmuiesc toate, adecă pedeapsa şi mila.

(*„Teatrul Politic.“*)

*

Oricine nu înţelege de cuvînt, va înţelege de toiag.

(*Proverb citat în: „Teatrul Politic.“*)

*

Sufere legea carea tu însuși ai făcut-o.
(*Maximă, la același.*)

*

Groapă și-aș deschis și-aș săpat-o pre ea,
și va cădea în groapa care aș făcut-o însuși.
(*Psalm.*)

*

Oricine voiește dintru voi să fie întâi, trebuie să fie tuturor slugă. (*Evanghelia.*)

Cei ce isprăvesc cu curaj sînt totdeauna gata să reînceapă cu vigoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj (*Temple.*)

*

Rugați-vă pentru dușmanii miei!
(*Pe o piatră de mormînt în Franța.*)

*

Nu este în Boemia baratca cea mai proastă, în care să fie măcar patru soldați, pe care să nu mă duc s'o vizitez, ca să gust supa și pinea lor, să cîntăresc carnea lor, ca să văd de nu-i înșală. Nu este soldat căruia să nu-i vorbesc, căruia să nu fac să i se dea legume, căruia să nu-i dăruiesc de la mine ceva; nu e ofițer căruia să nu-i dau de mîncare și să nu încerc a-l electrisa pentru acest război. (*Principele de Ligne.*)

*

O bătălie e ca o odă a lui Pindar; trebuie să aduci un entusiam ca delirul! Ca s'o povestești bine, ar trebui, cred, o clipă de beție ca și aceia cînd o cîștigi. *(Același.)*

*

„Cum să recunosc pe mareșalul Laudon?“ —
„Îl vei găsi după ușă, cu totul rușinat de meritul și de superioritatea sa.“

(Același.)

*

Ceia ce-mi displace mai mult e să aud spuindu-se prostii de oameni deștepți, să aud vorbindu-se despre războiul de farsori cari n'aū văzut niciodată decît exercițiul, și încă foarte rău. *(Același.)*

*

Îmi place mai mult vitejia dragului, bunului meu fiu Carol, care nu se uită dacă se uită cineva la el. *(Același.)*

*

Este un fel teribil de a ajunge superior evenimentelor. — Aceasta se cumpără printr'o mare nenorocire. Dacă sufletul a fost mișcat de pierderea a ceia ce avea mai scump, desfid toate supărările să vie. Avere pierdută, ruină totală, prigonire, nedreptate, totul e fără însemnătate. *(Același.)*

*

Țin să fiu în moarte cu bunii mei strămoși,
cari au fost cu toții cinstiți, din tată în fiu.
(*Același.*)

*

Credința că națiunea noastră nu-și va putea
dobîndi niciodată libertatea decît prin puterea
armelor trebuie a se înrădăcina și întări în
inima fiecărui Român.

(*Generalul român Adrian.*)

*

Trebuie să piară din inima oricărui Român
adevărat acea apatie și descurajare care vin
dintr'o idee fatală și omoritoare de popoare,
că, adecă, mijloacele națiunii noastre sînt atît
de puține și virtutea ei militară atît de scăzută,
încît pentru scăpare nici că trebuie să se mai
gîndească la o luptă, ci să-și aștepte mîntu-
irea, cu brațele încrucișate, de la miseri-
cordia cerească.

(*Același.*)

*

Nenorocirea cea mai mare care împiedecă
mîntuirea noastră stă, nu în lipsa mijloacelor,
care nu se văd decît numai cînd națiunea se
află în picioare, ci în lipsa unei epoce fa-
vorabile în care națiunea ar putea să se ri-
dice. Cînd acea epocă va veni, într'o mișcare
europeană ce nu poate întîrzia, și cînd

națiunea romînă, în număr mai mult de zece milioane, va fi în picioare, avînd credința de solidaritate și de unitate națională, de care este insuflată astăzi prin toate provinciile, ce Romîn bine cugetător și cu inima patriotă se mai poate îndoi atunci că Patria sa, cu atîtea brațe nervoase și cu atîtea mijloace pentru a le armă, nu va fi în stare de a se arunca pe cîmpul bătăliei pentru a alunga oardele barbare și pentru a-și dobîndi libertatea și unitatea?

(1853; *Generalul Adrian.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În biruință sau în pierdere, Romîniî dovediră mai mult caracter și tărie militară decît vrăjmașii lor. *(Același.)*

Soldații romîni, cînd sînt bine conduși de capiî lor, sînt cei mai buni soldați.

(Același.)

Nenorocirea nației noastre a fost că niciodată nu și-a cunoscut adevărata putere.

(Același.)

Credința de unitate națională există în

inimilor Romînilor din toate provinciile; cauza unei provincii va fi cauza tuturoră, și prin urmare inimicul uneia din ele se va socoti întotdeauna de inimicul tuturoră.

(*Același.*)

*

Călăuzii trebuie a se alege dintre oamenii cei mai deștepți, și mai cu samă dintre vînători, păstori, cărbunari, tăietori de lemne, pădurari sau păzitori. Este bine a lua totdeauna mai mulți, a-i întreba în parte pe fiecare și apoi a-i confrunta între dînșii, dacă însemnările ce dau ei nu sînt tot într'un fel.

(*Același.*)

*

Viața mea înflorește cu lacrimi.

(*Academicii.*)

*

De-ar fi toți drepti, n'am avea trebuință de vitejie. Căci, oriunde înflorește dreptatea, vitejia este de prisos, și, iarăși, oriunde înflorește vitejia, dreptatea este foarte trebuincioasă.

(*Regele Spartei Agesilau.*)

*

Maî nainte de a începe lucrul sfătuieşte-te bine; apoi te apucă de dînsul cu sîrguinţă.
(*Salustiu.*)

*

Mulţi prooroci şi Domni aū vrut să vază acelea care voi vedeţi.

(*Evanghelia lui Matei.*)

*

Orice Împărăţie va goni dreptatea nu rămîne alta decît o ţară de tâlhari.

(*Sf. Augustin.*)

*

Cînd omul nu se gîndeşte la folosul Patriei, nici ea nu are datorie către el.

(*Dinu Golescu.*)

*

O întăie condiţie pentru o literatură modernă e ca ea să fie sintesa sufletului şi aspiraţiilor aceluî popor.

(*I. Adam.*)

*

Dreptul în numele unui popor nu trebuie cerşit, ci trebuie pretins.

(*Gh. Pop de Băseşti.*)

*

Frate cu frate ajutorindu-se este ca o cetate tare şi naltă, poate cît şi o Împărăţie întemeiată.

(*„Teatrul Politic.“*)

*

Orice tărie cade, se nimicește.

Dacă pe sfatul cel bun nu se sprijinește.

(Citat, la același.)

*

Aghesilău Împăratul, auzind pe unul vorbind multe și pricină mică făcându-le foarte mari, adevă: din țințari bivoli și elefanți, s'a mîniat și plecînd a zis: meșter cîrpaciū este acesta, căci pentru un picior așa de mic croiește o cizmă atît de mare.

(„Teatrul Politic.“)

Romîni, acest bun norod, vor cunoaște că, cu toate asupririle sortiū, cu care am fost apăsăți, de atîtea veacuri, însă tot am putut după unele nații a ne ținea, cu altele a merge de o potrivă și pe altele a le întrece.

(1838; Șt. Ștoica.)

*

Pentru drepturile omenești și creștinești aceste două Principate n'aū vărsat niciodată sînge ca să le cîștige, ci numai ca să le apere.

(Eliad.)

*

Noi ne mulțămim în smerenia noastră și, păzindu-ni cele bune, totdeauna ne-am silit a introduce ceia ce am văzut bun la alții.

(Același.)

Ca oameni, trecem și am trecut înaintea celorlalți Europeni, și cu sentimentele, și cu îndestularea, și cu obiceiurile... Sîntem, ca oameni, bogați în cele omenești și cam săraci în cele diavolești. (*Același.*)

Îmi place mai bine să-mi pierd coroana decît să cad în cea mai mică bănuială că mi-am călcat credința, fie și față de cel mai mare din dușmanii miei.

(*Regele Henric al IV-lea.*)

De multe ori supt un suman aŭ bătut inimă mari, însă numai evenimentele i-aŭ scos la lumină. (*M. Kogălniceanu.*)

Împrejurarea ca să jucăm un rol mare în lume n'a venit, n'a sosit încă timpul de a se realiza profeția lui Ștefan-cel-Mare, care pe patul morții a zis: „Dumnezeul părinților noștri se va îndura și din mijlocul nostru va ridica un bărbat mare, care vă va restatornici în glăria cea veche“.

Dar, cînd va veni acel bărbat, fiți siguri că atuncea se va ocupa foarte puțin de tribună și de Parlament. Sabia și steagul națiunii vor fi singurele sale legi.

(*M. Kogălniceanu, în 1862.*)

Să ne transportăm numai la 1856, cînd ceream Unirea. Credeam noi oare atunci că în zilele noastre, că supt ochii noștri vom vedea Unirea realizată? Credeam noi că încă înaintea de a ni albi părul capului vom vedea întrunite tronurile lui Ștefan-cel-Mare și Mihai Viteazul?... Și aceasta fără vărsare de sînge, fără pagubă, fără zdruncinare... Și noi, cei despărțiți de veacuri, ne vom găsi întruniți într'o singură Adunare, Munteni și Moldoveni și, ca deputați ai unei singure națiuni, să hotărîm despre trebile unei singure țeri, unei singure patrii, România? Plecați capetele și mulțumiți lui Dumnezeu, căci la puține generații a fost dat să vadă ce am văzut noi și să dobîndească aceia ce am dobîndit noi!

(Același, la aceeași dată.)

*

Nimic nu ridică mai mult independența unui bărbat de inimă cît responsabilitatea sa.

(Același.)

*

În lumea morală ca și în lumea fizică nimeni nu poate pune decît o piatră la edificiul viitorului. Perfectiunea ce o dorim numai generațiile viitoare vor vedea-o și se vor bucura de bunurile ei.

(Același.)

I. Brătianu. În 1862 s'a vorbit de stindardul României că trebuie să meargă la frontieră. Aș dori însă să știu, la care frontieră.

M. Kogălniceanu. La toate!

*

Se pot vedea șizeci de generații de trandafiri; care om însă poate asista la dezvoltarea unui stejar? - (*Joseph de Maistre.*)

*

A învinge e a înainta. - (*Același.*)

*

Cînd Dumnezeu vrea să arăte că o operă e întreagă din mîna sa, el reduce totul la neputință și la desperare; pe urmă, lucrează.

(*Bossuet.*)

*

Omul trebuie să lucreze ca și cum i-ar fi cu putință totul și să se resemneze ca și cum nimic nu i-ar fi cu putință. Dacă un om cade în mijlocul unui riu, de sigur trebuie să înoate, căci, dacă nu înoată, se va îneca de sigur; dar nu urmează de aici că va ajunge la locul unde vrea, căci curentul păstrează totdeauna drepturile sale.

(*Joseph de Maistre.*)

*

Vulpea care doarme nu prinde găini¹.
(*Proverb.*)

*

Lenea toate le face grele, silința toate ușoare.
(*Franklin.*)

*

Lenea atîta merge de încet, încît o ajunge
din urmă sărăcia. (*Același calendar.*)

•

Mîna-ți trebile din urmă și nu aștepta ca
ele să te mîne. (*Același.*)

•

Schimbați-vă numai voi, și se vor schimba
ele și timpurile. (*Același.*)

•

Foamea se uită pe fereastă în casa omului
iubitor de lucru, dar nu cutează a intra.
(*Același.*)

*

Un azi face mai mult decît doi mîne.
(*Același.*)

•

Șoarecele, cît e de mic, și cu silința și cu
răbdarea lui îți roade funia corăbiei în două.
(*Același.*)

¹ După Calendarul lui V. Roman, II (1862).

Păianjenul silitor își face pinza mare.
(*Același.*)

*

Lipsa de grijă strică mai mult decît lipsa
de pătrundere. (*Același.*)

*

În lumea asta neîncrederea te înșeală mai
puțin decît încrederea. (*Același.*)

*

Pentru un cuiu se pierde de multe ori pot-
coava, din lipsa potcoavei apoi calul și din
lipsa calului se răpune călărețul.

(*Același.*)

*

Un plugar în picioare e mai bun decît un
boier în genunchi. (*Același.*)

*

Războiul modern nu mai e o afacere de
vitejie, ci o chestie de număr, tactică și ar-
mament. (*Ulysse de Marsillac.*)

*

Astăzi nu se luptă numai armatele, ci națiile
întregi se aruncă una asupra alteia. Trebuie
să ne aranjăm în consecință. Nu numai răz-
boiul nu e isprăvit, dar am intrat într'o fasă
a istoriei în care de acum fiecare cetățean
va trebui să fie soldat. (*Același.*)

*

Sintem convinși că o trupă biruită cu baioneta n'a știut a se sluji de arma sa de foc.

(*Generalul G. Manu; 1862.*)

*

Zilele de bucurie pentru poporul român, și pentru nația noastră transilvană în specie, aũ fost mai puține și mai rare decît pana de corb alb.

(*Cipariu.*)

*

Nicio durere nu poate să se asemene cu acea durere cînd își vede omul, nu numai peirea sa, ci vede de o dată și peirea unei patrii, a unei nații întregi, mai fără nicio sperare de ridicare din acea peire.

(*Același.*)

*

Voiesc ca pe Romîni în viitor să nu-i mai văd înjugați la tunuri străine.

(*D. Ghica.*)

*

Luptele nu se cîștigă cu oștirile, ci cu picioarele.

(*Frederic al II-lea.*)

*

Nu e niciodată prea tãrziu ca să te îndrepti.

(*Proverb engles.*)

*

Nu lãuda ziua înainte de a se fi făcut seara.

(*Proverb german.*)

Mantia vieții nu e totdeauna un veșmînt de cinste; e o haină de ignominie pentru mișel și fricos.

(Poet arab; citat de Poujoulat.)

*

Nedreptatea mîntuie totdeauna rău, și, cînd vei fi căzut, învinuiește numai presumpția și trufia ta.

(Sultan arab, la același.)

*

Dumnezeu e cu cei răbdători.

(Răspuns de muftiū, la același.)

*

După moartea lui, Solomon rămase ca viū sprijinit în toiagul lui. După un an un vierme roase bățul și Solomon căzu. Așa sînt și unele împărății.

(Legendă orientală.)

*

A întrece ținta e mai rău decît a nu o fi ajuns.

(Răspuns de muftiū; ibid.)

*

Maî bine să fie doi decît unul singur, pentru că, dacă unul cade, cellalt îl ridică.

(Eclesiastul.)

*

Maî ușor e să răstorni un Sultan decît un abus.

(Proverb turcesc.)

*

Opiniile populare nu sprijină mai niciodată ce aŭ ridicat, și, în extrema lor mobilitate, samănă cu vîrfurile acelea furtunoase care lasă totdeauna la sfîrșit să cadă ce aŭ ridicat până la nori. (*Michaud.*)

*

Ca să-ți servești patria, trebuie să începi întâiŭ prin aceia că ești din țara ta, ai firea și obiceiurile ei și ești legat de dînsa prin amintirile ei. (*Același.*)

*

Soarele unei țeri nu face să rodească decît plantele care-și aŭ rădăcinile în pămîntul ei; pe celelalte le arde, ori le iea vîntul.

(*Același.*)

*

Civilizația unui popor nu se poate naște decît din însuși geniul lui, din caracterul pe care i l-a dat firea.

(*Același.*)

*

Războiul e un joc al istețimii.

(*Proverb arab.*)

*

Numai pîctorii și poeții sînt totdeauna mulțămiiți de ce aŭ făcut; ceilalți oameni se unesc bucuros cu acea nevoie de obște a firii care o face să distrugă pentru a crea și să crezeze pentru a distruge. (*Michaud.*)

Suspinele celui apăsător se suie la picioarele Scaunului dumnezeiesc mai iute ca vîntul ce străbate văzduhul, și blăstămii se lasă asupra zilelor apăsătorului.

(*Proverb turcesc, la același.*)

*

Pomul nu trebuie să ție pentru el roadele pe care le-a primit din cer, și fîntîna n'a fost pusă la drum ca să răpească apele ei celor cari trec.

(*Proverb oriental.*)

*

Lumea n'are o mai impunătoare priveliște decît a unei mari națiuni care se reînnoiește ori care sfîrșește.

(*Poujoulat.*)

*

Cînd un om ridicat prin rangul său geniul său s'a anunțat lumii pentru a face lucruri mari, nu i se mai permite să se odihnească; viața lui e atuncea o dramă jucată în fața națiilor, din care fiecă scenă trebuie să tindă la desnodămînt.

(*Michaud.*)

*

Multe Împărății mari care în întunerecul vremurilor au ucis și jăfuit vor sămăna cu bufnița oarbă de lumina zilei, căreia păsărelele îi smulg penele și-i scot ochii.

*

(*N. I.*)

Războiul este, oricum, prin ce amenință și prin ce făgăduiește, singura formă de solidaritate omenească absolută.

(*Același.*)

*

Ce e mai bine e să tratezi ca frați pe aceia pe cari viața-i așează drept în calea ta, oricare li-ar fi ocupațiile și starea socială.

(*Arnold Reymond.*)

*

Numai munca veselă, liniștită și rodnică poate da vieții tot gustul ei.

(*Jules Payot.*)

*

Bradul acela-i mai înalt .

Și are frunza lui mai plină

Care-a crescut între furtuni

Și-a prins în stîncă rădăcină. (A.)

*

Guvernele mor cînd sufletul națiunii se retrage din ele.

(*Waille Mariat.*)

*

Nu mă iubește nimeni? Ei bine eū mă răsbun iubindu-i pe toți. (*Carlo Dossi.*)

*

Omul e o ființă făcută ca să se întrecă pe sine.

(*Montaigne.*)

*

Sînt oameni a căror prezență face lucrul nostru mai mare și sînt și alții în prezența cărora lucrul nostru devine mai mic.

(*R. Eucken.*)

*

Cu durerea vom face curaj, și durerea prin curaj va cînta partea ei în imnul glorios al vieții.

(*Gabriel Séailles.*)

*

Pentru popoare ca și pentru indivizi speranța e o putere.

Speranța, tot odată morală, filosofică și religioasă, pe care trebuie s'o întreținem cu o îngrijire geloasă în toți, e presimțirea că va rămînea ceva din silințele încercate de orice ființă în vederea altor ființe, că desinteresarea luminată nu va fi o pierdere de vreme, că un residuu din orice viață intelectuală va rămînea în omenire.

(*A. Fouillée.*)

*

Nu faceți ca acel gardian de far din legendă care împărția săracilor din bordeiele vecine undelemnul marilor felinare care trebuiau să lumineze Oceanul.

(*Maeterlinck.*)

*

A face cît poți mai bine tot ce ai de făcut fără să te întrebî dacă toată lumea va face tot atîta, fără să-ți pèse dacă ce vei face va servi la altceva decît că ai făcut bine,—aceasta e datoria.

(după maiorul Lane, de Déroulède.)

*

Marele principiu al răului e lenea. Numai aceia printre oameni trăiesc bine cari au curajul să-și controleze viața zi de zi, să puie în rînduială 'n fiecare sară afacerile lor și conștiința lor. Numai aceia trăiesc bine cari, în fiecare dimineată, înainte de a lua lucrul, își pun înainte o operă, își trag un program, își impun suirea peste o culme, își spun cuvinte de vitejie care aruncă înainte spre asalt. Astfel odihna lor e faptă, faptă trezirea lor și ziua lor binecuvîntare.

(E. Gache.)

Sînt totdeauna la școală. În dimineată morții mele încă voi fi la școală. Voi învăța cum trebuie să mor.

(Clemenceau.)

*

Lumea toată nu e nimic decît Dumnezeu care se face pe el însuși, precum viața fie-

căruî om nu e decît omul care pe el însuși se face.
(*Bernard Shaw.*)

*

Eroul e un mistic practic: acel care a știut să ridice un colț din vălul pe care Natura l-a aruncat asupra adevărului.

(*J. B. Shipley.*)

*

Nu te cufunda niciodată în ceia ce, din viața ta, s'a născut mort, moare sau a murit. Nu te lăsa ispitit de mirosul său de flori veștede și de sentimentalitate. Nu asculta mai ales apelul său la mila de tine însuși, — cel mai rău dușman ce poți avea.

Cultivă numai pomul verde al vieții tale, chiar dacă nu e decît o biată mlădiță care se luptă cu furtuna. Numai să trăiască, numai să crească....
(*Rosalie Jacobsen.*)

*

Ce e inițiativa? Să faci lucrul ce trebuie fără să-ți spuie nimeni.

(*Elbert Hubbard.*)

*

Sînt clipe cînd ființele, de orice rasă sau treaptă, sînt aruncate, după împrejurări, dincolo de ele însele, în exaltația, în beția lucrului fără folos: aceasta e frumuseța pură.

(*Valentina de Saint-Point.*)

Omul de acțiune vrea să știe ca să prevadă și să prevadă ca să poată.

(*O. Vuilemin.*)

*

Munca echilibrează toată ființa noastră.

(*Paul Margueritte.*)

*

Orice lucru trebuie primit ca un tren gata de plecare pentru care ți-ai luat biletul.

(*Valerian Svetlov.*)

*

Să ne căutăm și să ne iubim pe noi în ce e afară de noi și să căutăm și să iubim ce e afară de noi în noi, — iată temelia și ținta oricărui cunoștinți și oricărui înălțări omenești.

(*Luigi Puccio.*)

*

Cea mai mare distanță cunoscută e aceea dintre cuvinte și fapte.

(*Neera.*)

*

Adevăratul nume al vieții e: activitate, energie: energia caracterului, puterea voinței, aptitudinea la sfortare, la sfortarea fizică, intelectuală și morală....

Ceia ce face superioritatea istorică a unei rase nu e atita inteligența, cât caracterul.

(*Paul Duproix.*)

*

Omul nu *consimte* să trăiască decît pentru că știe că trebuie să moară.

(*Louis Prat.*)

*

Suferința e soarta naturilor de elită, cum e a popoarelor eroice.

(*De Gland.*)

*

Numai cînd ajunghi la jumătatea vieții, bagi de samă că nu este o vinovăție, nu este o greșală care să nu fie pedepsită.

(*Oreste Cipriani.*)

*

Se citează adesea ca minunea cea mai mare minunea unui sfînt care a înviat un mort.

Dar o minune și mai mare e că, fiind tu însuși între morți, ai săvîrșit propria ta înviere.

Acei cari au săvîrșit această minune poartă o aureolă de sfînt în jurul frunții. Dar această aureolă nu se vede decît de acei cari și ei au repurtat biruința asupra acelor dureri care dau moartea, nu trupului, ci sufletului.

(*Ellen Key.*)

*

Dacă ești în mijlocul florilor, fii floarea cea mai frumoasă; dacă ești în gunoiu, — tot floare să rămii!

(*Robert de Felice.*)

*

Temeiul moralei e puterea omului de a avea conștiință direct, prin intuiție, de starea sufletească a altuia. (*Nicolae Abricosov.*)

*

Aceasta, tinere, să-ți fie învățătura: ca mai curînd să se usuce pielea ta, nervii tăi, oasele tale, să se amestece în trupul tău carne și sînge decît să părăsești lupta înainte de a fi atins ceia ce cu energie bărbătească, cu bărbătesc curaj, cu sfortare bărbătească se putea atinge.

(*Calugărul budist Nyanatiloka.*)

*

Ca să auzi glasul lui Dumnezeu, trebuie ca în sufletul tău să se facă tăcere.

(*Erminia Montini.*)

*

Dacă suferi, lucrează! Dacă ești fericit, lucrează!

(*Paul Margueritte.*)

*

Datoria noastră nu e de a învinge, ci de a lucra.

(*Paul Sobatier.*)

*

Lucrează ca și cum aceasta ar fi să fie ultima zi a vieții tale.

(*Piero Dolfino Pescè.*)

*

Moartea e numai distrugătoarea organelor

care produc în noi ideia timpului. E deci greșit să se lege ideia vieții viitoare de ideia morții.

(*Tolstol.*)

*

Mă întreb une ori, cu un sentiment de adevărată nemîngiere: la ce folosesc atîtea cuceriri ale științei dacă omul nu a făcut până acum singura cucerire care-l poate face în adevăr fericit: a Bunătății?

(*Alessandro d'Aquino.*)

*

Sînt mulți cari pun înțelepciunea în evitarea pericolelor; tu gîndește-te încă odată astăzi la cuvintele unui poet arab:

— Cînd voiă vedeă moartea, îi voiă croi în jurul capului un turban cu spada mea.

(*Domenico Tumiatl.*)

*

E în adevăr nobil, oricării clase sociale i-ar aparține, oricine nu face nimic peste dreptul său. Cine face altfel, se dovedește un mojiç.

(*Edmond Thiaudière.*)

*

N'am nevoie să sperez ca să întreprind, nici să izbutesc ca să stăruiesc în întreprinderea mea.

(*Gulielm de Orange?*)

*

Greșala de căpetenie a educației de azi e că a pus temeiul pe ce știi, în loc să puie pe ce ești.

*

sa (Ibsen.)

Să nu consimțim la moartea celor pe cari i-am iubit, să nu așteptăm mîngierea noastră de la uitare, ci de la amintire.

Să facem ceva mai bun decît să li împodobim mormintele cu flori îndată vestejite; să lăsăm ceia ce este numai praf și cenușă, dar, cu scumpătate, cu îngrijire geloasă, cu o voință îndărătnică, să culegem ce au fost ei în adevăr: cugetarea lor, virtuțile lor, exemplele pe care ni le-au dat, forma vieții sufletești; conștiința lor să se continue astfel în conștiința noastră, să rămîie modelul și puterea noastră; ceia ce primim de la ei să ni dovedească prezența lor de fapt și statornica lor iubire...

În acest spirit ni cinstim morții; nu-i plîngem, nu gemem asupra noastră înșine; nu irităm durerea noastră; li cerem puterea și curajul, îi păstrăm cu noi, îi asociem la binele ce putem face. Mai mult încă, voim ca ei să lucreze în noi, ca ideile lor, sentimentele lor, credințele lor să fie conștiința noastră, ca viața noastră, în ce are mai

innalt, mai viū, să continue viața lor, pe care alții, fără să știe poate aceasta, mulțămită nouă o vor duce și mai departe.

Să nu lăsăm ca morții noștri să moară!
(*Gabriel Séailles.*)

*

Să facem din lume un vis destul de frumos ca să merite a fi adevărat și ca să și fie astfel, profund. (*Paul Hyacinthe Loyson.*)

*

Viața noastră are preț numai întru cît procură utilitate, bine și plăcere altora.

(*Marc-Aureliu.*)

*

Morții sînt morți, și niciodată nu vor apărea iarăși ca vii. Totuși morții sînt vii în cei vii, și vii de o existență mai respectabilă decît aceia pe care o avură ca vii. Morți scumpi și iubiți sînt totdeauna vii în inimile celor vii, în veghe și în vise.

(*B. Labanca.*)

*

Nu vă plecați, nu fiți niciodată cei d'întăiu cari să provoace pacea. (*Coranul.*)

*

Opera de artă cea mai înnaltă e virtutea celor tari de suflet. (*Jean Lahor.*)

*

Ce este mai real în viața omenească e -
Idealul. *(Pasquale Villari.)*

*

Murind nu mori, ci sfârșești de a muri.
(E. Bertarelli.)

*

Virtutea e o știință.
(Filosofia greacă.)

*

Ca să-ți trăiești deplin viața, trebuie să
trăiești în același timp pe a altora, fără
care nu ne-am putea înțelege nici pe noi.
(H. Clément.)

*

Istoria e experiența în lucrurile mari.
(Lamprecht.)

*

Misiunea ce o împlinește fiecare popor în
istoria lumii e susținută de nenumăratele
puteri parțiale din care el e alcătuit în deo-
sebitele domenii ale vieții sale totale și ale
organizației sale de Stat.

*(Wundt, tradus de I. Rădulescu Pogon-
neanu.)*

*

Oricât de mărgenite ar fi scopurile ce le ur-
mărește un individ, ele trec totdeauna din-

colo de ținta lor cea mai apropiată și se pierde în cele din urmă 'n imensul curent al dezvoltării sufletești a omenirii.

(*Același.*)

*

Chiar omul primitiv își clădește coliba spre a se apăra, nu numai pe sine, ci și pe ai săi.

(*Același.*)

*

Adevăratul semn al unui caracter matur e să săvârșească din curată inclinare ce e moral, fără a mai sta pe gânduri.

(*Același.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Aceia numai sînt fericiți cari au spiritul întins spre vre-un alt obiect decît propria lor fericire, de pildă spre fericirea altuia. Aspirînd astfel la altceva, ei găsesc fericirea pe cale.

(*John Stuart Mill.*)

*

Enorma valoare a entuziasmului, e că el înlătură hotarele existenței individuale, împingînd pe individ la fapte în fața cărora el se simte numai ca o unealtă a unei puteri ce trece cu mult peste propria sa existență și în a cărei voință își dă prînsă voința sa proprie.

(*Wundt, traducere de Rădulescu Pogoneanu.*)

Dacă ar peri însă idealul moral, dacă orice scop moral particular ar fi o trecătoare amăgire, istoria lumii o comedie fără nicio legătură, menită a se cufunda în uitare cum cade cortina, atunci ce alt preț i-ar mai rămînea întregii cunoștințe teoretice a lumii, fie ea cît de adîncă și cît de întinsă, decît aceia a unei zădarnice mulțămiri a dorinței de a ști, care, împreună cu trecătoarea trebuință careia i-ar fi servit, ar cădea în același nimic, unde ar afla în sfîrșit odihna sa însăși voința fără răgaz, după ce se va fi istovit în scopuri închipuite?

(*Wundt, tradus de Rădulescu Pogoneanu.*)

*

Libertatea cetățenească va trebui să se întindă; va renaște, la ceasul său, vechea vigoare a sufletelor, vechiul război al națiunilor și nu al principilor, și prin acest cerc vor tace pe rînd națiile europene, ca anotimpurile pe pămînt.

(*Pietro Verri, în 1726.*)

*

Din această amestecătură din care își trage poporul român originea, se desvoltă capete clasice, ce ar putea servi ca modele pentru geme, capete care și înlăuntru ascund ceia

ce arată pe din afară. Căci o putere de pricepere mai răpede, o minte mai clară, o agerime mai mare, unite cu o îndemnare în purtări cum se întâmpină une ori și la Românul cel mai de rînd, nu vei găsi nicăirea. Acest popor, unit și cultivat până la gradul suprem al civilizației, ar fi vrednic a sta în fruntea culturii sufletești a omenirii. Mai adaugă, ca să lipsească nimic, că și limba lui este atît de bună și bogată, încît s'ar potrivi de minune pentru cel mai cult popor de pe pămînt.

(*W. Hofmann, tradus de A. Birseanu.*)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nu-î om oricine nu-î în stare
Nici de porunci, nici de-ascultare

(*Goethe.*)

*

Pentru muștrări mă simt bătrîn,
Dar tînăr pentru înc'o faptă.

(*Același.*)

De e bielușug la tine 'n casă,
Tot din bielușug pe alți-i lasă.

(*Același.*)

*

„Fii drept“, sună din înălțime:
Pe drumul drept nu pierde nime.

(*Același.*)

*

Tu fii curat, și 'n jurul tău
 Bată furtuna cît de rău:
 Cu cît mai mult a fi om vrei,
 Cu-atît ești mai vrednic de zeii!

(*Același.*)

*

Avere pierzi: — pierduși ceva,
 Încoarcă decî puterea ta:
 Avere nouă îți căpăta.
 Rangul ți-l pierzi: pierduși ceva,
 Tu cată slava pe alt drum:
 Veți fi considerat altcum.
 Curajul ți pierzi: tot ai pierdut.
 Mai bine nu te-ai fi născut!

(*Același.*)

*

Politicos cu-această rasă:
 Să cos ești traista cu mătasă?

(*Același.*)

*

Cine-și lasă capu-acasă, își pierde căciula
 în vălmășag.

(*Proverb.*)

*

Corabia cu doi căpitani ajunge la fund.

(*Același.*)

*

Marea poate să rămîie fără apă, dar vorba

unui om adevărat tot sfintă rămîne.

(*Același.*)

*

Cînd vezi cetatea, nu mai cauți călăuză.

(*Același.*)

*

Romînul e incredințat că are să puie mîna
cît de curînd și pe Ardeal, cu Bucovina.
Așteaptă în liniște solia acelor „timpuri
mai bune”, și nu așteaptă cu mîinile în sîn....

(*in 1870; celebrul povestitor ceh Neruda,
traducere de H. Jarnik.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cînd unu 'n mic se simte bine,
Fii sigur că nu-i orișicine. (*Goethe.*)

*

Orice suportî ușor pe lume,
Dar nu un șir de zile bune.

(*Același.*)

*

„Astăzi norocul 'mieu este rău”:
Gătește-ți calul și mergi drumul tău!

(*Același.*)

*

Ce-i mai frumos decît în focul
Luptei să-ți făurești norocul?

(*Același.*)

*

Pentru omenire cea mai mare bogăție ce se poate închipui iese din liberul concurs al tuturor superiorităților cu care sînt înzestrate rasele deosebite și care concurs îngăduie fiecăreia să contribuie, prin ce se poate numi capodopera ei, la prosperitatea omenirii întregi. (Bergson.)

*

Nicio disciplină autoritară nu e de nevoie ca să asigure concursul la bine al tuturor oamenilor cari se respectă unul pe altul, dintre cari nu e unul care să nu trateze pe ceilalți așa cum însuși ar voi să fie tratat de dînșii, cari rămîn credincioși făgăduielilor lor, veridici în protestațiile lor și nu cunosc nici minciuna, nici perfidia. (Același.)

*

Cînd se rupe carul, se vede pe unde trebuia să meargă.

(*Proverb epirot, la Pouqueville.*)

*

Să luăm de mîină pe cel ce se clatină, și Dumnezeu ne va sprijini. (Același.)

*

Supremul bun al omului e neamul său; supremul bun al neamului e dreptul său; sufletul poporului trăiește în limba lui.

(*Felix Dahn, tradus de I. E. Toroușiu.*)

Cine se teme de vrăbii nu samănă meiū.

(*Proverb albanes la Iosif Müller.*)

*

În puține ceasuri și-a găsit Dumnezeu
dreptatea. (Goethe.)

*

Cu-acela domn îți este bine,
Ce, poruncind, face ca tine. (*Același.*)

*

Fă numai bine lucrul tău,
Și lucru-și face rostul său. (*Același.*)

*

Ai isprăvit un lucru mare
Dacă ți-ai câștigat răbdare. (*Același.*)

*

Isprava ți-ar fi minunată,
De-ai mai putea-o face-odată! (*Același.*)

*

O, cât e de nenorocit
Cel ce, lăsînd ce-î e sortit,
S'apucă de ce nu-î în stare :
Acela merge la pierzare! (*Același.*)

*

Atîtea mijloace să scapi ți se spun :
Prezența de spirit e tot cel mai bun.
(*Același.*)

*

Atunci mai greu e pentru tine,
Cînd paguba-î și cu rușine! (Același.)

*

Te-așteaptă, orî și cine-ai fi,
Ultim noroc, ultimă zi! (Același.)

*

Mai rău nici nu poți să greșești:
Îi dai un prînz și nu-l poștești...
(Același.)

*

— „Ți-au răsplătit bine cu bine“?
— Am săgetat cum se cuvine
Și loc larg înaintea-mî sta:
Voiu fi lovit eu undeva... (Același.)

*

Pripeala-î un păcat:
De ploaie ca să scape
Ea sare'n alte ape
Și'n loc s'a înecat. (Același.)

*

— De ce nu vreî ca împreună
Cu noi să strige a ta gură?
— Doar eu nu scriu să bat în strună,
Ci să vă dau învățătură! (Același.)

*

Ca o stea,
Negrăbit,
Neconținut
Fac calea mea

Unde-s sortit! (Același.)

*

— Atitea nu le înțelegem,

— Trăiește numai, și le dregem!

(Același.)

*

Gîndește mult, simțește mult,

Cuvintele — puține!

(Același.)

*

— Pornesc la război:

Arată-mi eroi!

— În foc curajoși

Pe urmă miloși

Spre slabi mîngioși.

De-aș fi eu soldat,

Așa m'aș fi purtat!

(Același.)

*

La oameni nu te tot gîndi:

Gîndește-te la *lucruri*!

(Același.)

*

Decît să stai pe gînduri dus

De și nu știi ce te-a condus

Măcar un pas încearcă

Ești mai departe—parcă.

(Același.)

Orice lucru cuminte a mai fost gîndit;
numai trebuie să cauți a-l mai gîndi odată.

(Același.)

*

Cum poți să înveți a te cunoaște pe tine?
Prin observație niciodată, ci numai prin faptă.
Încearcă a-ți face datoria, și îndată afli ce
zace în tine.

Ce este însă datoria ta? Ce-ți cere ziua.
(*Același.*)

*

Nu e totdeauna de nevoie ca adevărul să
se intruzeze; e de ajuns și aceia dacă su-
fletește el plutește împrejur și produce înțe-
legerea generală, când, ca un sunet de clopot,
sever și prietenos, se leagănă în văzduh.

(*Același.*)

*

„A sufla nu e a cînta din flaut: trebuie
să miști și degetele.“
(*Același.*)

*

Botaniștii aū o categorie de plante pe care
le numesc „incomplete“; se poate zice tot
așa că sînt oameni incomplecți, neîntregi.
Anume aceia a căror dorință și silință nu e
potrivită cu fapta și isprava lor.

(*Același.*)

*

O mare greșală: că se crede cineva mai
mult decît este și se prețuiește mai puțin.
(*Același.*)

*

Omului în luntrea lui șubredă tocmai de
aceia i s'a dat cîrma în mînă, ca să nu se
supuie capriciului valurilor.

(*Același.*)

Cel mai bun lucru pe care-l avem de la
Istorie este entusiasmul pe care ea-l trezește.

(*Același*)

Orîce liberează spiritul nostru fără a ni
da stăpînirea asupra noastră înșine, e stricător.

(*Același.*)

În lucrurile istorice nu poate judeca decît
cine însuși a trăit momente istorice.

(*Același.*)

Datoria îndeplinită o simți încă — în ro-
mânește cuvîntul e același — ca o datorie,
ca un lucru pe care-l datorești, pentru că,
de fapt, niciodată n'ai făcut tocmai cît trebuie.

(*Același.*)

Lipsurile le vede numai cel fără iubire; de

aceia ca să le descoperi trebuie și să fii fără iubire; dar nu mai mult decît se cere.

(*Acelașt.*)

*

Cea mai mare fericire este aceia care îndreaptă neajunsurile și drege greșelile noastre.

(*Acelașt.*)

*

„Bunul simț e geniul umanității.“

(*Acelașt.*)

*

Munca face pe ucenic.

(*Acelașt.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Unele cărți par a fi scrise, nu ca să înveți ceva din ele, ci ca să știi că autorul a știut și el ceva.

(*Acelașt.*)

*

Înțelepciunea e numai în adevăr.

(*Acelașt.*)

*

Cînd greșesc, bagă de samă oricine; cînd mint, nu.

(*Acelașt.*)

*

Înnaintea furtunii se ridică pentru ultima oară praful, care de acuma va fi stîrpit pe mult timp.

(*Acelașt.*)

*

Mulți ciocănesc în păreți și cred că în fiecare dată au bătut un cuiu. *(Același.)*

*

Ce nu înțelegi, nu stăpânești. *(Același.)*

*

Acela e omul cel mai fericit care poate pune în legătură sfârșitul vieții sale cu începutul. *(Același.)*

*

Adevărul e al omului, greșeala e a vremii lui. *(Același.)*

*

Cine nu se crede prea mult, e mult mai mult decât i se pare. *(Același.)*

*

Un curcubeu care durează un sfert de ceas, nu-l mai observă nimeni. *(Același.)*

*

Cine-mi poartă păcatele e stăpînul mieu, chiar de mi-ar fi slugă. *(Același.)*

*

Toată măiestria noastră constă în aceia că sacrificăm existența noastră pentru a exista. *(Același.)*

*

Nu e nimic mai grozav decât o activitate ignorantă. *(Același.)*

Fată de marea superioritate a altuia e numai un mijloc de scăpare: iubirea.

(*Același.*)

*
—

Nu este eroi, se zice, pentru sluga lui. Dar aceasta vine numai de acolo că eroul nu poate fi cunoscut decît de alt eroi.

(*Același.*)

*

A sămăna nu e așa de greu ca a secera.

(*Același.*)

*

E mai bine să faci lucrul cel mai fără însemnătate din lume decît să crezi că o jumătate de ceas e fără însemnătate.

(*Același.*)

*

Unde ard lămpi sînt pete de undelemn, unde ard luminări sînt pete de ceară; numai luminile cerești lucesc curat și fără a murdări.

(*Același.*)

*

Ai greșit nasturele d'întăi, nu ieși la capăt cu îmbumbatul.

(*Același.*)

*

Nimeni să nu creadă că l-a așteptat cineva ca pe Hristos.

(*Același.*)

*

Dacă te uiți bine, orice filosofie nu e decît
bun simț într'o formă pretențioasă.

(*Acelașt.*)

*

Datoria: a iubi ce-ți poruncești singur.

(*Acelașt.*)

*

Germanii și numai ei, 'aũ darul de a face
științele inabordabile.

[*Addugim: și elevii lor încă mai mult.*]

(*Acelașt.*)

*

Nu e nimic mai antipatic decît majori-
tatea, căci ea se compune din puțini pre-
decesori energici, din șmicheri cari se aco-
modează, din slabi cari se asimilează și din
massă care li ține isonul, fără să știe cît
de puțin măcar ce voiește.

(*Acelașt.*)

*

Cînd două trenuri merg paralel pe linie
cu viteze deosebite, călătorii cari innain-
tează cu mai mică răpeziciune își închipuie
că-i mîna înapoi.

(*Edmond About.*)

*

Unde nu e unitatea vieții, nu e nici viață.

(*I.*)

*

Ei bine, eu sînt sluga tuturor și nu mă

pling de osteneală, chiar dacă n'ar trebui să fiu plătit nici în viața aceasta, nici în cealaltă. Merg unde mă chiamă și mă duc unde mă trimete oricine. Brațele mele sînt ale celui d'intăiū venit care simte nevoie de ele... Dacă sînt cîteva idei bune în capul mieū, oricine poate lua din ele cît îi place....

(Cuvinte puse de Edmond About în gura eroului său „*Maître Pierre*“.)

*

Și cei mai cinstiți oameni de pe lume văd une ori ce doresc să vadă.

(*Origine et chute du second Empire.*)

*

Bulgaria este fiica noastră; noi am civilizat-o prin școlile noastre, prin ospitalitatea noastră.

(*M. Kogălniceanu.*)

*

Nu este bine ca noi, peștii cei mici (Statele balcanice), să ne mîncăm între noi.

(*Același.*)

*

Politica armatei este de a apăra la frontarii onoarea țerii, drepturile ei și integritatea teritoriului Romăniei.

(*Același.*)

*

Dobrogea ni dă Marea, plămînul trebuincios oricărei națiuni. (Același.)

*

Intristarea nu este veșnică: trebuie în grabă ori mai târziu să se curme, pentru că inima omului este trecătoare. Aceasta este una din cele mai mari miserii ale noastre: că noi nu sîntem vrednici de a fi nici încaî nenorociți multă vreme.

(*Châteaubriand; veche traducere.*)

*

Dacă, precum îmi place să cred, interesul științei se numără între marile interese naționale, am dat țerii mele tot ce poate da soldatul mutilat pe cîmpul de luptă¹. Oricare ar fi soarta lucrărilor mele, acest exemplu, sper, nu va fi pierdut. Voiam să ajut la combaterea aceluî fel de slăbire morală care e boala generației nouă, să readucă pe calea dreaptă a vieții vre unul din acele suflete fără nervi care se plîng că n'aû credința, care nu știu de ce să se apuce și caută pretutindenî, fără a-l găsi undeva, un obiect de cult și de devotament. De ce să spuî cu atîta amărăciune că, în lumea

¹ Thierry ajunsese orb și era chinuit de o cumplită boală nervoasă.

constituită așa cum este, nu aŃi aier pentru toate piepturile, întrebuintare pentru toate inteligențele? Studiul serios și calm nu-l aŃi în față? Și nu aŃi în el un adăpost, o speranță, o carieră la îndemîna oricui? Cu dînsul treci zilele grele fără a li simți povara; iți faci singur soarta; întrebuintezi nobil viața ta. Iată ce am făcut și ce aș face încă; dacã ar fi să-mi reîncep calea, aș lua-o pe aceia care m'a adus unde sînt. Orb și suferind fără nãdejde și aproape fără întrerupere, pot da această mărturie, care din partea mea nu va fi suspectată: este ceva pe lume care valorează mai mult decît plăcerile materiale, mai mult decît averea, mai mult decît sănătatea însăși: este devotamentul pentru știință.

(*Augustin Therry.*)

*

Sînt popoare a cãror memorie e tare, pe care gîndul de neatîrnare nu-Ńi pãrãsește în robie, și care, îndãrãtnicindu-se împotriva obiceiului, așa de puternic aiurea, urãsc și reneagã încă; dupã veacuri, existența pe care o forțã superioarã li-a impus-o.

(*Același.*)

*

Dobrogea este provincia lui Ștefan-cel-Mare, este dată nouă de Europa; cit vom avea un soldat și cit vom avea un ban, nu vom da-o, pentru că cred că timpurile de umilire nu vor mai veni peste noi.⁴

(*M. Kogălniceanu.*)

*

Mulți, fugind de primejdii mici, au dat de cele mari. (*Esop.*)

*

Lucrurile nu se judecă după răpeziciune, ci după desăvîrșire. (*Același.*)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cei ce stau împotriva acelor ce atacă întâi, se fac înfricoșați altora. (*Același.*)

*

Siguranța biruinței o dă cumpătarea minții. (*Același.*)

*

Adesea suferințele sînt pentru oameni învățătură. (*Același.*)

*

Întâi trebuie să vezi sfîrșitul lucrurilor, apoi să te apuci de dîneze. (*Același.*)

*

Adesea ce ni se pare păgubitor e de folos, iar ce ni pare de folos e păgubitor.

(*Același.*)

Cei ce fac nedreptate binefăcătorilor, de
Dumnezeu se pedepsesc. (*Același.*)

*

Dacă nu e la îndemână vădirea prin faptă,
orice vorbă de prisos este. (*Același.*)

*

Cele mai frumoase și mai mîntuitoare lu-
cruri mi-ar fi neplăcute dacă le-aș ști nu-
mai pe sama mea. (*Seneca.*¹)

*

Dacă te-ai fi gîndit mult, n'ai fi vorbit
mult. (*Aceiași colecție.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Trebuie să sufere cei ce voiesc a fi feri-
ciți. (*Sofocle.*)

*

Făcînd cele drepte, tovarăș pe Dumnezeu
îl vei avea. (*Colecția citată.*)

*

Nu ataca pe cel nenorocit; căci aceeași
soartă ne așteaptă pe toți. (*Aceiași.*)

*

Să nu mi se întîmple ce voiesc eu, ci
acea ce-mi folosește. (*Aceiași.*)

*

¹ Cele ce urmează, după traducerea lui Gh. Ioanid, în
Morala Politică, București 1859.

Dacă vrei să trăiești, nu fă lucruri vrednice de moarte. (Aceiași.)

*

Neîncrezându-te în dușman, nu vei suferi. (Aceiași.)

*

Nu e nimic mai sigur decît sfatul cel drept. (Aceiași.)

*

Tot ce se face fără vreme e vrednic de osîndă. (Esop.)

*

Înainte ca să vezi nu trebuie să te tulburi după auzite. (Același.)

*

Dacă vrei să-ți auzi bine, învață-te a vorbi bine. (Moschion.)

*

Se cuvine ca omul de ispravă să arăte în vorbe ce face și în fapte ce vorbește. (Hiperide.)

*

Ce folos de vitejie unde nu e dreptatea! (Philermon.)

*

Mai bine isprăvește o tabără de cerbi cu un leu în frunte decît o tabără de lei în frunte cu un cerb. (Filip al Macedoniei.)

*

Nu moartea strică sufletul, ci viața cea rea. (*Philistion.*)

*

Numai înțeleptul e liber, de ar avea și mii de stăpîni ai trupului său.

(*Philon.*)

*

Ce ai de gînd să faci nu spune; căci, neizbutind, te vei face de rîs. (*Charis.*)

*

Un Spartan șchiop, luat în rîs că merge la război, răspunde: nu e nevoie de cei ce pot fugi, ci de acei ce știu să rămîie și să se bată.

*

Sfătuiește-te cu înțelepții; căci statul unui înțelept izvor de viață este. (*Epictet.*)

*

Înțelept nu e cel ce știe multe, ci acela care știe cele de folos. (*Eshil.*)

*

Cine nu-și poate purta viteaz nenorocirea, nu va putea nici fericirea să și-o poarte.

(*Dimitrie din Faler.*)

*

Socoate ca nobilii, nu pe cei născuți din

cei buni, ci pe aceia cari se apucă de fapte bune.
(*Theodect.*)

*

E nevoie să pătimească acei ce vreaŭ să fie fericiți.
(*Sofocle.*)

*

Oare ce sînt suferințele? Nimic alta decît dorinți ce întrec /puterile noastre.

(*Calendar din Iași 1854.*)

*

Ormuz s'a arătat virtuosului Urbec și i-a zis: Cere-mi ceva și-ți voiŭ îndeplini dorința. — „Începător al lumii“, răspunse înțeleptul, „îți cer să-mi mărgenești dorința la singurele bunuri care-mi sînt neapărate.“

(*Ict acolo.*)

*

Cînd o țară și o nație sînt atacate în însăși ființa lor, cea d'întăiŭ și mai sacră datorie a oricărui patriot e întăiŭ să proteste solemn, apoi să apere libertatea sa din toate puterile, și cu prețul vieții, căci din ziua în care se răpește unei țeri pănă și ființa ei, nu poate fi chestie de alte drepturi.

(*Papius I'arian.*)

*

O nație aristocratică e tot așa de înco-

rigibilă, de încăpățînată ca și o dinastie absolută: așa sînt Bourbonii, așa sînt Ungurii.
(*Același.*)

*

Adevăratul drept istoric e faptul desvoltării firești a unui popor de-a lungul veacurilor. În starea actuală a civilizației europene, adevăratul drept istoric e dreptul național: acela al unității și independenței națiilor, fără nicio apăsare străină. (*Același.*)

*

Popor desperant și incorigibil, acesta al Ungurilor! Și în lanțurile robiei pe care însuși o suferă, în loc să facă apel la simpatie, la ajutor, el amenință neîncetăt, nu numai pe cei ce sufar ca și dînsul, dar și alte popoare libere, care de veacuri n'aũ nicio legătură cu dînsul, ca: Sirbiî, Bulgarii (!), Romîniî din cele două Principate. El pretinde stăpînirea Ardealului ca o posesiune absolut necesară, ca punct strategic de unde va putea domina cele două Principate românești, care, după socotința lui, ar fi dependente ale regatului său, de care nu sînt despărțite — spune tot el — decît prin nedreptatea trecutului!
(*Același.*)

*

E în adevăr, din partea Ungurilor, o pretenție destul de naivă să voiască a absorbi pe Romîni în naționalitatea lor, supt cuvînt că fără noi ei nu ar putea alcătui o nație mare ! Dacă sînt prea puțini și dacă puterea lor nu e în raport cu ambiția lor, ce putem face ? Pe cînd națiile amestecate cu ei, și mai ales Romîni, pretind să facă a se respecta unitatea și independența lor națională, Ungurii declamă pe tema germanismului și a panslavismului și se silesc să ne sperie prin perspectiva primejdiei care ne-ar amenința în viitor dacă încă de astăzi nu ne-am face Unguri. Admițînd această primejdie ca reală și apropiată, ce am avea noi de cîștigat făcîndu-ne Unguri mai curînd decît Slavii ori Germanii ?

(*Același.*)

*

Istoria ni arată că, nu numai la 1848, ci totdeauna, Secuții au fost înșelați de Unguri, că au fost neconținți ținta vexațiilor aristocrației lor; ei nu pot uita ușor cruzimile, schingiuirile pe care Ungurii i-au făcut să le sufere, până la tăierea nasului și urechilor. Cît despre Romîni, Secuții n'au avut nimic de descurcat cu dînsii până la întîmplările trecătoare din 1848. Secuții au atitea

legături de interes, nu numai cu Romîniî din Ardeal, căroră li vînd oalele și lemnele tăiate, ci și cu cei din Moldova, la cari-și închiriază munca brațelor și între cari petrec o parte din viața lor. *(Același.)*

*

(Cu prilejul Congresului prevăzut), locuitorii din Banat să se ducă în Ardeal să revadă Sarmisegetuza și patria Corvineștilor; e neapărat ca locuitorii Bihorului și ai Maramurășului să revadă Cîmpul lui Traian și să verse o lacrimă pe locul fatal unde a fost lovit Mihai Viteazul, a cărui moarte n'a fost răsbunată. Trebuie să intrăm toți în Alba-Iulia pe aceeași poartă ca eroul acela, în aceeași cetate de la poalele munților de aur, al căror ecoî repetă încă isprăvile lui Horea și ale lui Iancu.

(Același, la 1861.)

*

Dragostea de neam, de limbă și lege sînt cele mai mari comori ale omului; trebuie să le iubești ca sufletul, să ții la ele ca la pînea de toate zilele, să te jertfești pentru ele precum s'a jertfit Brîncoveanul Constantin, precum s'a jertfit alți sute și miî de mucenici ai neamului nostru, agonisindu-și prin

fapta lor și nemurirea și veșnica pomenire între noi.

(„*Lupta de la Ighiă*“ ; Orăștia 1910.)

*

Dacă naționalitatea este sufletul unui popor; dacă, cîtă vreme el păstrează acest semn caracteristic al individualității sale, acest spirit de viață, el este investit cu dreptul neprescriptibil de-a trăi liber, — unitatea națională este cheazășuirea libertății lui, este trupul lui, trebuincios [pentru] ca sufletul să nu piară și să nu amortească, ei, din contra, să poată crește și să se desvolte.

(*N. Bălcescu.*)

*

Prin lucrare și jertfire, prin singele vărsat poporul dobîndește cunoștința drepturilor și a datoriilor sale.

(*Același.*)

*

Nu vă desperați de suferință, căci suferința, o știți, e condiția esențială a desvoltării morale.

(*Același.*)

*

De multe ori aflăm din cărți ceia ce oameni n'ar putea ori n'ar îndrăzni să ni spuie.

(*Episcopul Dionisie Romano.*)

*

Pentru ce oare te tulburî că lucrurile nu se fac așa cum dorești și vrei? Cine e acela căruia să i se facă toate după voie?

(Imitația lui Isus Hristos.)

*

Nu căutați odihnă mare pe pământ, ci, din potrivă, o mare răbdare, căci pururea veți avea de suferit. *(Tot acolo.)*

*

Zilele acestei vieți puține sînt și rele, pline de dureri și de strîmtorări.

(Tot acolo.)

*

Fericit și de o mie de ani fericit este într'această vale a plîngerii omul care cunoaște știința de a suferi!

*(„Mîngîietorul“, tradus de episcopul
Dionisie Romano.)*

*

Dacă lacrimile ce vărsăm aici jos n'ar avea alt folos decît a ni ușura inima, atunci urmează să înțelegem aceste cuvinte ale Evangheliei: „Fericiți cei ce plîng“.

(Tot acolo.)

*

Să fim gata la toate. Să ne bucurăm de

binele care este în stăpînirea noastră, dar să nu ne robească. Să fim gata a pierde toate.
(*Tot acolo.*)

*

Acela nu este patriot care nu a învățat a fi folositor obștii; n'a purtat cerul în pieptul său acela care nu a simțit plăcerea de a fi binefăcător pentru mulți, chiar cu sacrificiul său.
(*Gh. Asachi.*)

*

Austria visează în ascuns stăpînirea Principatelor: ea propune exploatarea pămînturilor românești prin colonii de Germani, cu aparentul scop de a perfecționa agricultura și cu acela, tăinuit, de a germanisa țeri, ale căror aspirații sînt hotărît apusene.

(L. de Nalèche, *La Moldo-Valachie*, 1856.)

*

Din osteneții sănătatea și din sudorii mîntuirea ¹.

(*Sf. Vasile cel Mare.*)

*

Nimeni după ce se sparge tîrgul nu neguțează, nici cel ce vine după luptele olimpice nu se încunună, nici cel ce vine după

¹ De aici după culegerea grecească *Ἐκλογὴ Ἑλληνικῶν καθ'ἑαυτῶν* de frații Cristidi, București 1838.

războiū nu face vitejii. (Acelașt.)

*

Cel ce poștește ale altora în curînd va plînge lipsit de ale sale. (Acelașt.)

*

În întrecerile la rău, nenorocit e cine bănuiește, căci pleacă avînd mai mult păcat. (Acelașt.)

*

Nu e rău să cazî, ci căzînd să zaci și să nu te mai ridicî. (Sf. Ioan Hrisostomul.)

*

Pricină de descurajare nu e cînd pățim rău, ci cînd facem rău. (Acelașt.)

*

Ostenelile sînt pretutîndeni călăuzele celor bunî. (Acelașt.)

*

Vorbește ce trebuie și cînd trebuie și despre ce trebuie, și nu-ți vei auzi ce nu trebuie. (Evagriu.)

*

A tăcea adevărul e a ascunde aur. (Acelașt.)

*

Grozav lucru este să se gîndească lucruri mari cel ce face lucruri mici.

*

(Acelașt.)

Viața fără cuvînt mai mult folosește decît cuvîntul fără viață. Cel d'întăiū privește și tăcînd, cellalt strigînd supără.

(*Isidor de Pelusia.*)

*

Cu omul turbat nu te lua la ceartă și nu pune lemne pe focul lui. (*Isus Sirah.*)

*

De vrei să trăiești viață fără supărări, socoate cele ce sînt să se întîmple ca întîmplate.

(*Epicur.*)

*

Lumea e, mai la urmă, o imensă, o nesfîrșită și eternă *colaborație*, care, concepută ca unitate, se chiamă Dumnezeu. I.

*

Între ce dureri trupești ne-aū născut pre noi maicele noastre trupește, întocmai între acele dureri sufletești ne-aū născut pre noi [Romîniī ortodocși din Ardeal] și Sfînta Maica noastră Biserica. (*Andrei Șaguna.*)

*

Sfintele icoane din altar le-aū batjocorit [Ungurii în 1848], aū împușcat în icoana Domnului Hristos și aū strigat: a încetat de a mai fi Dumnezeuul Romînilor!

(*Același.*)

*

Maî bine cazî în ghiară de leû decît de lup.
(*Proverb turcesc, la Bolintineanu.*)

*

Antecesorii ne-aû întrecut prin virtutea comunităţii (solidarităţii) cetăţeneşti şi patriotice, virtutea prin care fiecare se îngrijia maî mult de binele familiei sale decît de altele, maî mult de binele comunei sale decît de familia sa. (Gh. Asachi.)

*

Nenorocirea învaţă ca toţi pentru unul şi unul pentru toţi să lucreze.

~BCU Cluj / Central University Library (Acelaşi.)

*

Ferice de noi, demni de respect, străluciţi bărbaţi ai timpurilor trecute, voi cari pentru mîntuirea lumii sau a patriei v'aţi sacrificat. Ferice de voi cari pentru adevărul credinţei aţi încins cununa de martiri şi aţi păşit spre moartea lor sau pentru binele comun aţi suferit miserie! Numele vostru străluceşte înaintea oamenilor. Exemplul vostru după mii de ani înalţă cugetul strănepoţilor.

(Acelaşi)

*

De ce se află patria în pericol mare, de este învăluită în război şi cere conducerea

tuturor puterilor, atuncea dupre a ta faptă voiŭ judeca despre inima ta. Egoistul des-perează de povara dabilelor, de lipsa cîști-gului; patriotul însă nu se tînguește de cele ce pierde, căci el știe a se mărgeni, el se satură cu pînea neagră în loc de a mîncea cea albă, el bea apă în loc de vin, dar cu durere-l auzim văitîndu-se asupra pătimirii concetățenilor săi, pentru ceia ce pierde patria.

(Același.)

*

Națiunile sînt florile nemuritoare ale lui Dumnezeu.

(Iosif Hodoș.)

*

Popoarele sînt chemate de la Dumnezeu a susține eternitatea limbilor lor. Nouă încă ni este dată această chemare divină, noi încă avem floarea noastră, și noi încă trebuie să o lăsăm posterității în deplina ei puritate și în perfecta ei originalitate.

(Același.)

*

Să regenerăm cu botezul educației tineri-me ce crește!

(Același.)

*

În numele patriei, al națiunii și al uma-nității, în numele suferințelor noastre, al la-

crărilor mamelor noastre și al singelui vărsat
 pentru noi și frații noștri, să ne apropiem,
 să ne îmbrățișăm, să ne iubim!

(*Același.*)

*

Nu întrebuința pe aceia pe cari ai vre-un
 prepus, dar nici nu prepune pe acei cari-î
 întrebuințezi.

(*Calendar de Iași, 1841.*)

*

Adu-ți aminte că acela ce cumpără lucru
 de prisos peste puțin va vinde cele trebuin-
 cioase. BCU Cluj / Central University Library (*Același.*)

*

Ciștișă ceia ce veî putea și păstrează ceia
 ce veî cîștișă: acesta-î metodu de a preface
 plumbu în aur. (*Același.*)

*

Cine împrumută ca să zidească, zidește ca
 să vîndă. (*Același.*)

*

Tot suișul are coboriș. (*Același.*)

*

De acei' ajută, Doamne, să lucrez acel ogor
 Unde'n loc de spinii să crească rodul cel
 [mîntuitor;
 Ca, în ziua de pe urmă care mi s'a însemnat,

Să pot zice că'n viață un grăunte-ăm
[sămănat.
(*Gh. Asachi.*)

Mărirea și slava cea adevărată este hotărîtă numai acelor muritori cari prin fapte eroice sau filosofice, sau chiar prin jertfirea vieții lor s'aũ silit a face binele sau al omennirii întregi sau, cel puțin, al patriei lor, și cînd această jertfire n'a fost de silă sau din întîmplare, ci de bună voie și povățuită de un duh rar și de o judecată sănătoasă.

(*Al. Zane, în 1840.*)

De aceia vom da lui Mihai Viteazul laudă, căci cu prea puține ajutoare, și acestea întîmplătoare, a săvîrșit atîtea lucruri mari.
(*Același.*)

Vitejie în războiũ, muncă în pace și, mai ales, toate, totdeauna, pentru alții.

(*I.*)

Nicio faptă nobilă nu se îndeplinește supt soare în zădar: fiecare faptă dă o sămînță de roadă, pentru lume sau pentru inima noastră. De aceia să ni urmăm calea energic,

și cu neobosită muncă să ajutăm la recăpătarea fericirii pierdute a poporului nostru, cu cât putem, ca să-l mîntuim ori să-l întărim cu lucruri întemeiate pe dreptate, iar nu pe închipuiră.

(*Gh. Asachi.*)

*

Se pare că Mihaï Viteazul a înțeles mai bine decît oricine că Moldova și Țara-Românească, chiar unite, s'ar clătina totdeauna dacă ar fi despărțite de masivul d'innăuntru al Carpaților și că în acesta se cuvine să fie temelia cea puternică a unui Stat românesc, că, atîta timp cît țerile de la Dunăre vor fi despărțite de provinciile întărite din spre Poarta-de-fier, arborele va fi tăiat de trunchiul său.

(*Edmond Quinet.*)

*

Dacă țerile de la Dunăre aū întîmpinat atîtea greutăți pentru a trăi, cauza este în-tăiū un neajuns în felul de a se alcătui al acestui Stat, Romîniī de la Dunărea-de-jos despărțindu-se de Romîniī Ardealului; de atuncea puterea morală ca și cea fizică a neamului românesc s'a crîmпоțit ori s'a sfărîmat. De sigur că, dacă Moldova și Țara-Românească, unite acum printr'un vot unanim, ar putea cumva să se facă și unul și același popor

cu cei din masivul Ardealului, ar dispărea cea mai mare parte a pierderilor care astăzi se întâmpină; natura, istoria, tradițiile, limba, toate ar conlucra ca să dea creațiunii nouă statornicia de care e astăzi lipsită.

(*Același.*)

*

Nimeni nu va sta la îndoială că, dacă teoria ar putea să se puie îndată 'n practică, dacă prin vre-o minune, i s'ar da cuiva puterea de a întemeia un Stat românesc potrivit cu condițiile rasei și după firea locurilor, acel Stat ar cuprinde o parte din Banat, din Ungaria, precum și Ardealul, Bucovina, Basarabia, Moldova și Muntenia. Statul acela ar fi încunjurat și păzit din toate părțile de Tisa, de Murăș, de Carpați, de Nistru, de Marea-Neagră, de Dunăre; el ar avea la Cetatea-Albă, la Chilia o flotă. În asemenea condiții el s'ar alcătui din 8.000.000 de oameni, cari n'ar avea nevoie de ajutorul orî măcar de protecția străinului. Acestea erau și bazele pe care i le dăduseră întemeietorii săi.

(*Același.*)

*

Dacă ar veni astăzi Ștefan-cel-Mare, ce ar face oare? El și-ar vedea mîinile legate pentru

că i s'a luat cîmpul de luptă, smulgînd Bucovina de la urmașii săi pentru a o da Austriei. El n'ar mai avea Scaunul său în Suceava, ca să se întărească la capătul țerii sale, așteptînd acolo pe dușmanii oboșiți de un marș îndelungat, de foame orî și de înfrîngere. El n'ar mai putea păzi desigurile Dumbrăvii-Roșii pentru a-și opri acolo aliații, mai răi și decît dușmanii săi declarați...

(*Același.*)

*

Mare este spectaculul unei nații care se luptă pentru existența ei. (*Același.*)

*

Dacă Providența ar fi făcut să se nască în Principatele Dunării un romancier ca Walter Scott sau ca Fenimore Cooper, ce comori de peisagii și legende n'ar oferi imaginației sale această țară cu aspectele așa de felurite !

(*Același.*)

*

Unirea are de țintă înaltă să-i mai jucăm vre-odată hora, înveselindu-ne și pe alte locuri de-ale noastre, păstrate până acuși în gîlgiiala singelui și în rîuri de plînsoare de frățiorii noștri pribegiți și rebegiți.

(*Gr. M. Jipescu, în 1884.*)

*

Sîntem cete de trecători pe drumul vieții:
numai țara este locuitor, cu domiciliu stă-
tător pe lume. *(Același.)*

*

Pe cînd mai toți fiii noștri ce umblă la
școlile gimnasiale sînt ținuți de ambele urechi
pentru ca să învețe latina și elina și să
priceapă cu orice preț pe Tucidide și Tacit,
pe Eshil și Horațiu, alții întrebă pe fiii lor
și-i cercetează de timpuriu: care spre ce este
mai aplecat și-i pregătesc așa pentru ca ei
cît mai curînd să ajungă în poziție de a
domni peste noi și peste neam de neamul
nostru. *(Gh. Bariș, în 1865.)*

*

Fără patrie nu se poate închipui existența
de națiune și fără națiune patria e numai
cuvînt deșert. *(Iosif Hodoș.)*

*

Cine mă pricepe pe mine cînd aș zice:
lasă să-ți iea limba și apoi îți dau libertate,
îți dau toate drepturile politice, dar nu te
lasă: să vorbești și să-ți exerciți limba na-
țională? *(Același.)*

*

În natură toate lucrurile-și au frumusețile
lor speciale; toate-și au notele caracteristice.

Orice lucru numai până atuncea poate fi frumos, până cînd își conservă natura sa internă. (Același.)

*

Valuri de sînge vor înroși încă această bătrîină Dunăre mîloasă; lupta dintre Rusia și Austria va fi cu atît mai înfricoșată, cu cît Germania a promis concursul său Austriei și cu cît Turcia nu e nici moartă nici resemnată a se lăsa ucisă.

(Prezicere a lui Edmond About
în 1884.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cea din urmă Evanghelie a lumii acesteia este: află-ți rostul muncii și îndeplinește-o ! (Carlyle.)

*

Binecuvîntat acela care și-a găsit rostul de muncă; altă binecuvîntare să nu-și do-rească. Are de lucru; viața lui are scop. (Același.)

*

Îmbunătățirea morală a unei nații se cu-vine să se facă dinnăuntru prin ea însăși. (G. Asachi.)

*

Ce nu poate săvîrși puterea legii, ce nu

poate aduce la îndeplinire porunca principilor înțelepți spre a aduce îmbunătățirea din lăuntru a unui popor se poate face cu mai mare succes prin exemplul unor indivizi din sânul chiar al poporului. Și cel mai de rînd cetățean, cea mai modestă familie, pot contribui la aceasta prin științele și născocirile cele minunate, care sînt de folos practic pentru omenire. Lucrurile bune care s'aũ făcut vre-odată pe lume și aũ căpătat trăinicie rare ori aũ fost născocite și îndeplinite de acei cari în de obște se zic oameni mari, ci de cele mai multe ori, prin puterea, înțelepciunea și virtutea unor persoane puțin însemnate și întărite. *(Același.)*

*

Să lucrăm cu curaj, chiar dacă este să fim uitați. Opera fiecărui om e trecătoare ca și viața lui, dar ideia care se transmite din veac în veac și care face din noi toți, cari lucrăm cu dragoste și statornicie, o comunitate perpetuă, ideia aceasta e fără de moarte: în ea se perpetuează și ajunge nemuritoare și contribuția cea mai slabă a muncitorului celui mai obscur. *(Savigny.)*

*

Orice sfortare serioasă și dreaptă are un

germen de viață, a cărui dezvoltare și rod nu atîrnă de succesul imediat. Poate această sămînță nu va încolți decît în alte timpuri și în alte împrejurări. Trebuie să aibî această încredere, fără care sfortarea cea mai curată și mai nobilă ar fi adesea paralisată la vederea piedicilor din afară care împiedecă de a atînge o țintă apropiată. *(Același.)*

Desprețuind tradiția, nu se improvisează decît miseria și neorînduiala pentru a te întoarce printr'o reacțiune violentă cu mult mai în urmă decît regimul pe care l-ai răsturnat. *(Același.)*

Cine s'a deprins a privi istoric mersul lucrurilor nu slovenește în amănunte semnele puternice pe care le scrie Providența, ci le cetește în întregul lor. *(Gervinus.)*

Cu toate piedecile, cu toate barierele, o mină puternică împinge societatea spre o țintă văzută, o pedepsește cînd cade în rătăcire și, făcînd să iasă-pedeapsa din însăși greșeala, aduce societate, prin grămădirea nenorocirilor, pe calea dreptății și a adevărului. *(Labauloye.)*

Nimic nu e mai periculos decît un popor nemulțămît de legile sale și care se simte umilit de regimul supt care e silit a trăi.
(*Același.*)

*

Rasa anglo-saxonă are această superioritate că-și ajunge la scop prin orice mijloace, și anume pentru că, în loc să refacă neconținut și după planuri nouă fațade netraionice, ea atacă, fiecare problemă la rîndul ei, fără să-î pese prea mult de teorie și lăsînd zilei de mîine partea de muncă ce-î rămîne după drept.
(*Același.*)

*

Englesii ajung la toate reformele, nefăcînd decît tot cîte una.
(*Același.*)

*

Ursitele-și vor afla calea. (*Leibnitz.*)

*

Cînd Dumnezeu ne rănește, a suferi e a triumfa.
(*Dna de Gasparin.*)

*

Dacă este un om care, fără să știe și fără să vrea a compromis bunul drept al Ungariei, a ruinat speranțe legitime și a jucat jocul Austriei, acel-om a fost Kossuth.

(*Labauloye.*)

*

Ungaria, redusă la ultima extremitate (în 1848) ar prefera să primească drept rege un prinț rus decît un prinț austriac.

(*Arthur Görgey, general în șef
al armatei revoluționare.*)

*

A oferi coroana Ungariei Rușilor, aceasta nu putea să fie decît opera unui om ajuns la ultimele margini ale desperării ca d. Kossuth sau a unui om fără principii ca d. Görgey.

(*fostul ministru ungar
B. Szemere; 1852.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

În călduța atmosferă în care trăim, am uitat ce e ura; și, ca unii ce sîntem indifereți, ne credem cumiți, fără a bănuși că această cumpătare nu e poate decît un egoism rău travestit și că, dacă inimile noastre muiate un știu să urască e pentru că prea adesea ele nu sînt în stare nici a iubi.

(*Labaulaye.*)

*

Așa sînt făcuți oamenii, că nu pot trăi fără dreptate.

(*Labaulaye.*)

*

A răsbuna Cosova, a funda o Împărăție

sîrbească, a face să iasă din pulbere o nație prea mult călcată în picioare, iată gîndul care în 1804 ridică Serbia în picioare.
(*Același.*)

*

Trebuie visători ca să iubească și să facă a se iubi de alții aceste bunuri a căror așteptare singură face cît toate bogățiile lumii, dar care nu se prețuiesc de loc de „oamenii serioși”: frumuseța, dreptatea, libertatea.
(*Același.*)

•

Dacă războiul aduce cu sine o mie de plăgi, are cel puțin acest folos: că silește popoarele să-și scuture egoismul și că le învață a-și cunoaște și stimă dușmanii.
(*Același.*)

*

Armatele sînt societăți mobile avînd o capodoperă de organizare.
(*Același.*)

•

Cine are sabie, are credință.
(*Proverb albanes.*)

*

Cine n'are prieteni, Dumnezeu îl părăsește.
(*Proverb albanes.*)

*

Putem cădea, dar vom cădea într'o Mare de sînge. Cit de mică să fie o nație, dacă ea are un astfel de curaj, poate fi sigură că se va ridica din nou, mai puternică decît oricînd.

(Villamarina către Cavour.)

*

Nația ai cării conducători pot fi siguri că pe căile patriotismului bărbătește hotărît îi va urma toată nația de la cel d'întăi aristocrat pînă la cerșetor. are un viitor, oricît ar fi ea de mică.

(Kossuth.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nicolae I-iu al Rusiei, care scăpase Austria în 1848, către statuia lui Ioan Sobieski, regele Poloniei, care scăpase Austria la 1683: „Imbecil n-1 1.“ Apoi către sine însuși: „Imbecil n-1 2“.

*

Fiecare nație are dreptul exclusiv de a hotări asupra ei.

(George Canning.)

*

Oamenii Cabinetului din Viena sînt așa de mult învățați a prezenta ca fapte lucruri despre care știu că nu sînt adevărate, încît nici nu se mai înroșesc cînd li se dovedește

că aũ falsificat și cele mai însemnate documente și cele mai solemne tratate.

(Ducele de Richelieu, ambasador la Viena.)

*

Între ilusiile infinite ale vanității ome-
nești trebuie să se așeze și ilusiile nenoro-
cirii: popoare saũ indivizi, în viața publică ori
în cea privată, ni place să ne incredințăm
că încercările noastre sînt fără păreche, și
că avem de suferit rele și de biruit piedeci
neuzite până la noi. Înșelătoare mîngiere
a mîndriei în suferință. Dumnezeu a făcut
starea oamenilor, a tuturor oamenilor mai
aspră de cum binevoiesc ei a crede, și el îi
face, totdeauna, să cumpere mai scump de
cum prevăzuseră izbînzile muncii lor și în-
naintările soartei lor. Să primim fără a cîrți-
această lege severă: să plătim curajos pre-
țul pe care Dumnezeu îl hotărăște pentru
izbîndă, decît să renunțăm ca niște mișei
la izbînda ea însăși. *(Guizot.)*

*

Dumnezeu, care lasă să cadă asupra po-
poarelor greutatea păcatelor lor, nu face,
pentru atîta lucru numai, din viața lor în-
treagă, o lungă minciună și o cursă fatală.
(Guizot.)

*

Providența nu tratează generațiile ome-
nești așa de nedrept încît să desmoștenească
de tot pe unele ca să păstreze altora toate
binefacerile sale.

(*Guizot.*)

*

Terenul mai prielnic pe care ne-am năs-
cut, îl datorim părinților noștri; ei aũ mu-
rit acolo după ce l-aũ cucerit.

(*Același*)

*

Nu este un adevăr, un drept, care să nu
poată descoperi, în toate perioadele istoriei,
monumente care să-l consacre și fapte care
să vorbească întru apărarea sa.

(*Același.*)

*

Dreptatea nu s'a retras din lume nici
cînd a găsit în ea sprijinul cel mai slab.
Ea a căutat și prins neconținut, pe lângă
Guverne ca și în mijlocul popoarelor, toate
prilejurile de a-și întinde domnia. A luptat,
a protestat, a așteptat, și, cînd n'a avut
de dat decît glorie celor ce luptaũ pentru
ea, li-a dat din bielsug gloria.

(*Același.*)

*

Timpul n'a primit impia misiune de a consfinți răul său greșeala.

(*Același.*)

Unitatea și consecvența nu lipsesc în ordinea morală, cum nu lipsesc în cea fizică. Lumea morală are, ca și sistemul corpurilor cerești, legile sale și mișcarea sa; numai cît taina aici e mai adîncă, și spiritul omenesc o găsește mai greu.

(*Guizot.*)

Adevărul, oriunde l-ai căuta, nu se înfățișează ușor. Trebuie să te cobori foarte adînc ca să-l găsești, cum faci pentru metalele prețioase.

(*Același.*)

Chemați să posedăm și să păzim instituții libere, ele ni impun, încă din tinereță o pregătire puternică, obiceiuri de muncă și de stăruință. Ele voiesc ca de timpuriu să ne deprindem a nu ne feri nici de osteneală, nici de încetineală și intensitatea silinților.

(*Același.*)

Libertatea nu e un bine pe care să-l capeți

orî să-l apere jucîndu-te; și dacă omul o dobîndește fără să fi adus în cele d'întăiu lucrări ale lui altceva decît aplecări molatece orî nerăbdătoare, ea nu voiește să-i dea cîntea și foloasele pe care le aștepta de la dînsa. (Același.)

Generațiile care se sîrguiesc din greu în tineretă ajung singure a fi generații de oameni liberi. (Același.)

*

Nu din sînul lenei, a ușurătății, a anti-patiei pentru tot ce pretinde răbdare și muncă veți vedea ieșind marile încercări făcute în folosul adevărului, al dreptății și al progreselor neamului omenesc. Suindu-vă la izvorul unei astfel de întreprinderi, veți găsi totdeauna existențe și voinți serioase, ca să zic așa, încă din cei d'întăiu ani ai vieții. (Același.)

*

Alternativa continuă de formație și disoluție, de viață și moarte, se reproduce în toate lucrurile și supt toate formele. Spiritul adună și însuflețește materia. Ea recade în fermentația din care va reapărea cu o nouă înfățișare pentru a primi din nou spiritul care

singur îi poate da viața, rânduiala și unitatea. *(Același.)*

*

Independența sprijine independența : un popor liber e o garanție pentru un popor liber ; nu se răstoarnă o constituție generoasă, orî în ce parte ar fi, fără a se da o lovitură speciei omenești. *(Châteaubriand.)*

*

Dacă un popor deprins să vadă numai cursul rentei și cotul de postav ce a vîndut se găsește expus unei zguduiri, el nu va fi în stare să dea nici energia împotrivirii, nici generositatea sacrificiului. Odihna naște frica ; între furcile femeilor te sperii de săbiî. Sentimentele generoase se nasc din primejdia înfruntată ; o mulțime de virtuți sînt legate de arme. Nu e bine să-ți alinți sufletul, să te faci fricos în obiceiurile timide ale vetrei, în exercitarea tot acasă a profesiunilor. Cînd n'ai niciodată să cînți, niciodată să-ți aperi patria, cînd nu mai ești nici poet nici soldat, ideile de onoare se pierd, caracterele se ticăloșesc ; o nație degenerază într'o seminție ignobilă și-i vine rău la vederea sîngelui, afară numai dacă el se varsă în fulburări de stradă.

(Același.)

Sentimentul moral la un popor trebuie cultivat, chiar pentru folosul intereselor materiale ale aceluï popor. *(Același.)*

Resemnarea celui mic la suflet e o scusă pe care și-o pregătește, un fel de a scăpa de cerințele zilei de astăzi și de grijile viitorului: mișelia îmbracă rasa ca să nu puie pe cap un coif și să ceară samă ursitelor. *(Același.)*

Nu te aperi cu amintirile de năvălirea anilor. *(Același.)*

Sabin grămădi în zădar statuile strămoșilor pe pragul porților Capitoliului ca să împiedece pe dușman de a intra cu făclia în mină; chiar vulturii cari sprijiniau bolțile luaū foc și aprinseră clădirea, cuibul lor părintesc. *(Același.)*

Religia e singura putere înaintea căreia te poți pleca fără a te înjosi. *(Același.)*

Oricare ar fi credința pozitivă, toți oamenii al căror suflet are oarecare valoare trebuie

să se unească pentru a face să triumfe sentimentele care ne chiamă la cer asupra acelor care ne pleacă spre pământ.

(*Benjamin Constant.*)

*

Noaptea d'intăiū în mormînt
de *Isolda Kurz.*

Acuma vine noaptea, întăia-ți în mormînt,
Viața, strălucirea de-odată unde sînt?
În țărîna cea rece acum ți-aū așternut,
Cum o să dormi acolo, pe patul cel de lut?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De ploaia cea din urmă e udă perna ta
Și pasărea speriată începe a striga;
Nu-î candelă acolo; doar palidă și rece
A luniî raz'asupra odihnei tale trece.

Trec ceasurile: oare dormi-vei păn'la zi:
Și sunetul de clopot ca mine'-i auzi?
Cum pot găsi odihnă și pace, dragul mieū,
Cînd ți-aū făcut acolo un pat așa de răū!

(*Traducere de I.*)

*

Creștinismul e o mare formă socială, care
la nașterea sa a avut nevoie de sancțiunea
divină.

(*Béranger.*)

N'ai totdeauna norocul să cînti lingă un leagăn care să cuprindă destinuri viitoare așa de mari și poate așa de apropiate.

(*Béranger, în 1832.*)

*

Timpul nu se lasă înlănțuit nici de eșafoduri, nici de carele de triumf; el nu se așază să vadă priveriștile crimei și nici nu se oprește ca să admire gloria: se servește de ele și trece înaintea.

(*Chateaubriand.*)

*

Puterea pe care n'o aveți e aceea de a nu fi drepti.

(*de Sèze.*)

*

Partidele aū un minunat instinct ca să descopere și să distrugă pe oamenii în stare să li dea lupta.

(*Chateaubriand.*)

*

Grăbirea e un lucru așa de necesar în războiū, încit cea mai mare parte din ocașiile prielnice se pierd prin lenevirea celui ce nu știu să le întrebuițeze.

(*Ducele de Angoulème.*)

*

Franța e neînvinsă dacă ea însăși nu contribuie cu puterile sale la propria înfrîngere.

(*Același.*)

*

Taina este sufletul lucrurilor mari

- (*Déageaut.*)

*

Nenorocirile trecute să ni fie măcar de oarecare folos și să ne învețe leacurile de nevoie pentru relele de acum.

(*Henric al IV-lea.*)

*

Nu poți face un pas pe pământ fără să nu găsești o datorie de împlinit.

(*J. J. Rousseau.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vexațiile pe care le săvârșesc (în 1770) luptele prusiene în Polonia au ajuns, cred, la culme. S'au luat din Polonia aproape 7.000 de fete de la 16 la 20 de ani și se cere ca de fiecă număr de stinjenî să se dea o fată mare, cu o vacă și trei galbeni în bani.

(*von Essen; citat la istoricul Hermann.*)

*

Sfînta iubire de patrie este pentru aceia izvorul jertfei de sine, pentru că nu contează pe nicio recunoaștere, cînd își îndeplinește datoria.

(*Kossuth.*)

*

Natură problemelor politice hotărăște ire-

sistibila logică a istoriei, care se impune, chiar dacă oamenii cari au trezit problema, n'au cutezat a o cuprinde în toată mărimea ei.

(*Acelașt.*)

*

Popoarele să-și dea samă de condițiile existenței lor naționale, și, dacă această existență-și are rădăcinile în trecutul istoric, care singur creiază națiunile, (natura produce numai naționalități, ceia ce nu e 'tot una), vremea a duce îndeplinirea, afară de cazul cînd o nație se resignează. Numai resig-nația niseamnă pentru o nație moartea.

(*Acelașt.*)

*

Nu recomandăm reforme niciunui Guvern. Franța vrea să joace rolul unei ocrotitoare a națiunilor, noi sîntem și rămînem protectorii dreptului dinastiei.

(*Bud-Schauenstein, ministru austriac.*)

*

Viața omului pe pămînt este o luptă.

(*Cartea lui Iov.*)

*

Nu ne vom teme nici cînd pămîntul se va tulbura!

(*Psalmul 45.*)

*

Trimete-mi, Doamne, cit de multii
 Dușmanii greii de răpus:
 Cunună dacă e să-mi dai,
 Atîrn'o 'n stele, sus!

(*Gustav Falke, tradus de Valentin Bude.*)

*

Străiniii interesatii a ne exploata și a ni
 cuceri țara prin războiul economic, profitînd
 de lipsa de educație națională a oamenilor
 noștri politici, de necunoștința lor despre in-
 teresele țerii, acreditează în spiritul lor, între
 alte artificii, funesta eresie că, cu cit se vor
 plantă în țară mai multe interese străine, cu
 atît va fi mai garantată independența noastră,
 cu atît ne vom civilisa mai răpede.

(*D. Marțian, la 1871.*)

*

Umanitariii sînt nebunii dacă socot că zi-
 durile, gardurile, barierele ce erau între națiunii
 s'aũ micșorat. Din contra personalitatea în
 creștere desparte tot mai mult, din anume
 puncte de vedere națiile ca și indivizii.

(*Michelet, la acelașt.*)

*

Alătura cu noi, un popor mai mic și cu
 mai puține mijloace decît noi, Serbia, fericit

înlauntru și încunjurat de considerația, chiar și a inamicilor săi ni dă instructivul exemplu de cea ce datorește un popor politiceii naționale. Oamenii săi de Stat, fără titluri academice au însă virtutea politică ce li dă sentimentul național, acea virtute care a făcut și pe oamenii mari ai istoriei noastre.

(*Același.*)

Fără a ni bate capul dacă creațiunea noastră corespunde cu cutare sau cutare teorie, fără a căuta să răsădim la noi plante străine, cu care nu s'ar împăca poate pământul nostru, noi am căutat a adapta la nevoile de azi vechile noastre așezăminte care vor urmă a crește cu noi d'impreună.

(*Regentul Serbiei, Blaznavat, în 1869.*)

*

Este ceva mai scump decît toți banii lumii, mai scump și mai înalt decît interesele materiale și acest ceva este: unitatea populației, omogeneitatea locuitorilor țerii; a avea aceeași limbă și religie, aceleași tradiții, moravuri, istorie, nume, aceleași aspirațiuni în viitor.

(*D. Marțian.*)

*

Acesta este pământul sfânt pe care Provi-

dența ni l-a dat ca să-l conservăm și pe el
să realizăm o idee: misiunea individualității
noastre române. (Același.)

*

Într'o casă cinstită se face deosebire între
familie și musafiri. O țară nu-î o cârciumă.
(*Viollet-le-Duc, la același.*)

*

O naționalitate română presupune un pă-
mînt posedat de Romîni. (D. Marțian.)

*

Numai la adăpostul organizației militare
putem purta plugul ca oameni și Romîni,
nu ca iloți; putem avea comerț și industrie
romină; putem avea „al nostru”.
(Același.)

*

Spiritul național este sufletul unui popor
ca și al unei armate. (Același.)

*

Este în contra legilor naturii ca omul să
vadă umanitatea mai înainte de familia și
națiunea sa. (*Scialoja, la același.*)

*

Numai vitalitatea proprie din lăuntru
determină mărirea și decadența popoarelor.
(Citat la același.)

*

Putere energetică în contra a orice ne turbură sau ne poate turbura mintea, omogeneitatea și libertatea națională, blîndeță și spirit de împăciuire între noi, — în aceasta credem că este politica ce ne poate duce la izbîndă. (D. Marțian.)

Astăzi, cînd mai jumătate din neamul românesc se zvîrcolește în ghiarele străinilor, cari voiesc cu orice preț a li răpi tot ce aș mai scump, limba strămoșească, după care va urmă, de sigur, și pierderea naționalității romîne, ni se impune nouă, celor din țara liberă, li întinde mîna de ajutor și a-i scăpa de acest rău mare, care, de nu se va putea înlătura, va fi și peirea noastră dintre popoarele lumii.

O idee de organizație militară a României, 1891.)

*

Cine este stăpînit de părerile mîndriei, nu mai găsește pace pînă cînd nu-l soarbe pămîntul. (C. Negruzzi.)

*

Nu-ți este iertat să te superi fără numai atunci cînd, tu muncind cu dreapta, vezi că nu ți se răsplătește nici măcar atîta încît

să aibă pînea din toate zilele pentru tine și pentru copilașii tăi. (Același.)

*

Întreaga rasă românească numără 4.000.000, cel puțin, în Banatul Timișoarei, în Ardeal, în Bucovina și Basarabia, care sînt, cu toatele, provincii desfăcute din Principatele românești în frînturi sau mai puțin apropiate. Dar, — minunat lucru — cu toată despărțirea și fragmentarea aceasta, toate populațiile acestea, de la Nistru până la Tisa, hotarele vechi. Decî, înfățișează astăzi unui observator atent priveliștea cea mai ciudată: a unei rase compacte și omogene, vorbind aceeași limbă, avînd aceeași lege, păstrînd aceleași cîntece naționale, același port, oglindind aceleași datine, aceleași tendințe și păzînd cel mai adînc înrădăcinat simț al naționalității lor... Ceia ce a izvorît subit din mișcarea generală de la 1848 e sentimentul profund al naționalităților, sentiment care nu e o idee abstractă și factice, ci o nevoie adevărată, avîndu-și rădăcinile în inima omului și care, până astăzi latentă și nevăzută, a izbucnit de-odată cu o putere și o universalitate care vor face trăsătura deosebitoare a ultimei jumătăți din veacul al XIX-lea.

(Barbu Știrbei, la 1864.)

Limba românească, căreia i se închină ră părinții noștri ca unui idol viu și insufletitor, singurul tesaur ce ni-a rămas de la ei ereditate neînstrălnată și necomună cu alții și care ca un fir roșu singură e în stare a ne conduce prin toate labirintele întunecate ale istoriei acestui popor antic. (T. Cipariu.)

*

Decît moartea naturală mai este moarte și mai cumplită pentru om: sclăvia, despărțirea de ai săi și mai presus de toate simțul unei ruine naționale. (Același.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nicio durere nu poate să se asemene cu acea durere, cînd își vede omul, nu numai perirea sa, ci vede de odată și perirea unei patrii, a unei națiuni întregi, mai fără nicio speranță de ridicare din așa perire.

(Același.)

•

Cu cît vei-asupri Romînul mai mult, cu cît îl vei nedreptăți și vei căuta să-l faci să-și uite originea și drepturile lui, cu atîta se ridică mai maiestos și se face mai stăruitor în cauza sa. (N. T. Orășanu.)

•

Sînt puține țeri ca a noastră unde există

În toate clasele sociale un număr atît de mare de persoane fără ocupație: omul care nu lucrează nu-și face rău numai sie însuși, ci vatămă și societatea din care face parte, căci consumă fără a produce. Dar oare toți, cari lucrează înavuțesc societatea? Nicî de cum, căci cîte lucruri inutile și chiar destructive nu vedem la noi! (Dr. Felix.)

*

Unirea dintre pămînt și neam pe baza căreia se înalță o națiune e atît de strînsă încît pămîntul răsfrînge în toate ale sale imaginea neamului și neamul răsfrînge în toate ale sale imaginea pămîntului.

(B. P. Hasdeu.)

*

Supt civilizația cea adevărată n'ar trebui a se înțelege decît chipul cel mai statornic, cel mai moral de a înlesni greul și a îndulci veninul vieții, îndreptînd cu cît se poate strîmbătățile soartei. (Corradini.)

*

Fudulia mare mămăligă n'are.

(Proverb, citat de I. Torouțiu.)

*

Sluga care din neștiință n'a făcut voia

stăpînului său se va bate puțin, iar cel ce a știut și a făcut cele vrednice de bătăi se va bate mult. (*Evanghelia.*)

*

Conștiința bună în odihnă și liniște Raiu pămîntesc este. (*Citat la Bourdaloue.*)

*

Strîmtă este ușa și îngustă calea ce duce la viață și largă este calea ce duce în peire. (*Evanghelia.*)

*

Nimic nu e statornic în lume, nici norocul cel mai înflorit, nici prietenia cea mai strînsă, nici dragostea cea mai aprinsă; numai fapta bună este nemuritoare.

(*C. Negruzzi.*)

*

Cel d'întăiū pas către înțelepciune este a se îndoii despre știința sa. (*Același.*)

*

A nu-ți răbda sărăcia este un lucru de rușine, a nu ști s'o gonești prin muncă este un lucru de mai mare rușine. (*Același.*)

*

Omul care se vinde este totdeauna cumpărat mai scump decît face. (*Același.*)

*

Dacă strămoșii noștri s'ar scula din mormint și, viind printre noi, ni-ar vedea luxul și destrămarea, ar socoti că s'aũ întâlnit într'o zi de serbătoare. Ei n'ar putea crede că toate aceste nebunii sînt o boală de toate zilele. (Același.)

*

Multe lucruri samănă în lume că n'ar fi la locul lor, dar nimic nu se pare atît de nepotrivit ca avuția cînd o are un om ce n'o știe întrebuița și învățătura acel ce nu se știe folosi. (Același.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cel ce scrie fără de chibzuință și cel ce cetește fără să înțeleagă pierd zădarnic o mare parte din viața lor. (Același.)

De la boul bătrîn învață juncul să are. (Același.)

*

A învăța pe altul este a învăța de două ori. (Același.)

*

Zic: zece, tu taie una. (Zicală, la același.)

*

Nu te îngriji cum o s'o scoți la capăt:

nevoia învață pe cărăuș, și cine are barbă are și pieptene. *(Zicală, la același.)*

*

A face rău, chiar nevrînd, la acei pe cari-i iubim, este durerea cea mai mare ce poate cineva simți. *(C. Negruzzi.)*

*

Orbii în lumea aceasta nu sînt acei cari nu văd soarele, ci acei cari nu-și văd datoria. *(C. Negruzzi.)*

*

Amin, amin zicem că mai curînd va trece cerul și pămîntul decît să se mai prefacă Românul în ceia și ceia națiune.

(T. Cipariu.)

*

Romînul ca națiune, pe care șaptesprezece secole l-au strîmbat la pămînt, în adevăr, ci nu l-au rupt, nici l-au smuls din rădăcină, și de aici înainte, să mai treacă și de șaptesprezece oricîte secole tot Romîn va rămînea, de s'ar duce cu miile înstrăinîndu-se.

(Același)

*

Puterea națională își are rădăcinile totdeauna în adevărata naționalitate.

(Schuhardt.)

*

Poeții trebuie să studieze nu numai limba, ci și sufletul poporului, al poporului de jos, desprețuit și ignorant. Cele mai frumoase produse ale poeziei românești aparțin — cel puțin după judecata apuseană — poporului; restul se gradează în valoarea sa cam după cantitatea de spirit popular de care e străbătut.

(Același.)

*

Națiunea română din Transilvania nu poate fi nici îndestulată nici odihnită pe aceia ce zic alții că vor să-i dea. Națiunea română nu cere din grație, că din grație se dă numai vinovaților și sclavilor. Români cer și pretind dreptate; iară la câștigarea dreptății vor și trebuie să ia și ei parte.

Români nu așteaptă nici chiar de la spiritul secolului, de la spiritul de libertate care adie peste Europa nimic pe sama lor fără confăptuire proprie. Spiritul umanității și al libertății samănă cu scaldătoarea ori din Ierusalim sau cu apele minerale vindecătoare. Ele vindecă numai pe aceia cari le caută și se știu folosi de dinsele.

(Protocolul conferinței din 1861.)

*

Eu nu tăgăduiesc că iubesc toate națiile,

ca ficele lui Dumnezeu..., însă iubesc pe fiecare la dînsul și în țara sa; dar în țara mea și în trebile ei eu iubesc numai pe Romîni. Iubesc și pe străini, însă întru cît ei se țin străini sau întru cît ei devin pămînteni din dragoste cătră acest loc, din simțirea inimii și după îndeplinirea legiuitelor garanții. (M. Kogălniceanu.)

*

O, libertate, tu ești strigătul lumii, dar nu ești încă credința sa!

(A. Russo.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nenorocirea este cel mai bun dascăl; își are metoda ei proprie, dar greș nu dă.

(Eminescu.)

*

Doliul este umbra ce-o aruncă cei duși în altă lume asupra chipurilor celor rămași pe pămînt.

(Același.)

*

Ceia ce se simte și se respectă adînc se pronunță arare ori.

(Același.)

*

Maghiarii sînt ca piatra ce apasă, nu ca soarele ce absoarbe.

(Același.)

*

Renegații sînt veninul pe care natura bine-
făcătoare l-a depărtat din corpul nostru.

(*Același.*)

*

O parte din soarta lumii e azi în mîna
Germanilor. Veți vedea ce vor face. Fiți în-
credințați însă că nu vor face pentru lume
nimic și pentru ei tot.

(*Același.*)

*

Ungurii nu sînt superiori în nimica națiu-
nilor cu care locuiesc la un loc; și acest
palat de spume mincinoase, cu care au
înșelat Europa, e, de aproape privit, forma
ridiculă a unor pretențiuni ridicule.

(*Același.*)

*

Austria există prin discordia popoarelor
sale.

(*Același.*)

*

Grijile noastre pier prin minte și 'nțelepciune,
Nu prin vre-un loc ce răsare domnind peste
apele Mării:

Cerul de-asupra îl schimbă, nu inima, Marea
trecînd-o.

(*Horafiu, tradus de Eminescu.*)

*

Stejarul oricît de mic ar fi la început, un

vlăstar răsărit din pământ are același caracter, aceiași formă ca uriașul secular care a dat naștere unui codru de stejari, care a asimilat cu esența sa și a absorbit în formele sale pătură din ce în ce mai adânci ale suprafeței pământului. (*Eminescu.*)

*

Patria nu este numai o mare familie; e o unitate vie în omenire.

(*Charles Bonnefon.*)

*

Cele mai înalte culmi ale cugetării s'aù ridicat supt sfortărea organică a celor mai adânci dureri. (*Charles (Bonnefon.)*)

*

Fericirea e echilibrul moral. Mi-am găsit fericirea, întovărășind soarta mea cu soarta oamenilor.

(*Același.*)

*

Causa națională, nu fantome ce o răpun să fie singura noastră țintă.

(*Barbu Știrbei, ca Domn, la 1850.*)

*

Îmi aduc încă aminte de vitejii noștri plăiași, dar printr'o tristă fatalitate ne obișnu-

iserăm a desprețui și a tîri în țărîna tot ce e național, și astfel îi pierduserăm. Astfel și dorobanții noștri erau căzuți în cea mai proastă stare: îi tăvăliserăm și pe ei în țărîna, îi făcuserăm găinari. Prin organizația introdusă, s'au ridicat și ei în treapta ce merită, și ca să-i ridic din starea de cădere în care se aflaū n'am făcut alta decît a mă întoarce la cele strămoșești.

(*Același, în 1851.*)

Mult datorește încă istoria acestui neam românesc care, așezat la trecătoarea nemurilor, între Balcani și Carpați, la vadurile Dunării, știu să reziste potopului de barbari care timp de lungi veacuri îl năvăli și-l chinui. (*Giorgio la Corte, 1912.*)

*

Ceia ce înalță o națiune, ceia ce-i inspiră demnitate și tărie, nu este atît dezvoltarea prosperității sale materiale, nici îmbelșugarea produselor industriei sale, nici înmulțirea capitalurilor și averilor, nici luxul vieții casnice, ci respectul către eroi și gloriile naționale de orice fel. ci amorul către pămîntul natal, pentru păstrarea căruia s'au luptat generațiile trecute ci iubirea către

limba și datinile părintești, moșteniri scumpe, rămase din vechime. Fără de aceste elemente spiritul național pierе, inima se sleiește în recile speculațiuni, și în întreprinderi egoiste ale industriei și ale negoțului.

(A. Odobescu.)

*

În Blaj se tot dospește aluatul Romăniei viitoare.

(Același.)

*

Rău vom avea a ne căi, dacă, spre a ne lumina și a ne călăuzi vom împrumuta de acum înaintea lumina și cirna de altundeva decît din propria noastră putere, sau — la cas de nevoie — din alte izvoare decît cele la care s'aũ adăpat părinții și bunii noștri.

(Același.)

*

De-oiũ muri, voiũ să mă 'ngroape
În pămîntul românesc:
Fie piatra cît de grea,
Tot mai bine 'n țara mea!

(G. Crețeanu.)

*

Așa de rari sînt pe lume oamenii cari în a lor viață se prețuiesc pe sine mai prejos de a lor dreaptă valoare încît este o rară

și minunată fericire pentru cei ce aū cunoscut un asemenea om de a-l așeza îndată pe treapta ce i se cuvine atunci cînd el, supt strașnica osîndă a ursitei, și-a curmat lucrarea sa pe pămînt. (A. Odobescu.)

*

Este ceva care veghează asupra noastră; și de aceia ființa noastră poate răbda: aceasta e credința mea, și toată credința mea este aceasta. (Tennyson.)

*

Credință, 'nvață-mă ceva
Nainte ca pămîntul greu
Să cadă peste trupul mieū
Și viermele sîrguincios
Să 'nceapă lucru-i harnic jos
In marea 'ntunecime-a sa!

(Același.)

*

Ce folos cît știi și cît faci dacă nu privești cu reverență în sus? Ești numai cea mai isteată bestie de pe lume!

(Același.)

*

Cel Atotputernic n'o să te întrebe, ce formă particulară de credință ai ținut, ci: ai fost credincios față de conștiința ta și

aî dat în numele mieu „un păhar de apă rece vre-unuia din aceştia mici“ ?

(*Acelaşi.*)

*

Nimic vrednic de a fi dovedit nu poate fi dovedit.

(*Acelaşi.*)

*

Pentru oricine are în lume o credinţă, oricum s'o tălmăcească, se ridică întrebarea : cum pot eu oare în viaţa mea cea îngustă, în măsura mea umilă şi în sfera mea mărginită să oglindesc cel mai înalt ideal?

BCU Cluj / Central University Library (*Acelaşi.*)

*

Motivul pentru care trăieşti îţi consfinţeşte viaţa.

(*Acelaşi.*)

*

Văd nimicnicia vieţii, ştiu goliciunea ei; dar cred în Iubire şi în Virtute şi în Datorie.

(*Acelaşi.*)

*

Arta pentru artă — şi mai ales pentru om!

(*Acelaşi.*)

*

Nu este răspuns la anume întrebări decît o liniştită speranţă în binele universal.

(*Acelaşi.*)

*

Nu putem părăsi speranțele puternice care
ne fac oameni. *(Același.)*

*

Maî bine să fi iubit și pierdut
Decît să nu fi iubit niciodată!
(Același.)

*

Sufletul unui popor se vădește prin ideia
ce-și face despre muncă, precum și prin felul
cum o practică. *(Riehl.)*

*

Limba romană a Romînilor păstrează amintirea
unei epoci în care se vorbea latinește
de la Dyrrachium (Durazzo) până la Mar-
cianopole (lîngă Varna.) *(Hesseling.)*

*

Romînului de ce să nu-i fie iertat să as-
pire a da și el într'o zi o parte luminată,
liberă, nobilă acelei umanități la care as-
tăzi visează toate popoarele.

(Eliad.)

*

Fiecărui lacrimă un zîmbet îi răspunde.
(Proverb turc.)

*

Copacul nu cade din întăia lovitură.
(Același proverb.)

*

Copacul bătrîn nu se mai ridică.

(*Același proverb.*)

*

Din fier rău sabie bună nu se face.

(*Același proverb.*)

*

Sfaturi bune se dau, năravuri bune, nu!

(*Același proverb.*)

*

Fiecăruia datina lui îi pare dulce și fiecării păsări cuibul ei.

(*Același proverb.*)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mergi cu șchiopul, — îți vei tirî piciorul.

(*Același proverb.*)

*

Ciștigul e frate cu paguba.

(*Același proverb.*)

*

Unde e rînduiala, acolo și binecuvîntarea.

(*Același proverb.*)

*

Hoțul la hoț trage.

(*Același proverb.*)

*

Numai Dracul zice: Eū!

(*Același proverb.*)

*

Cînd a căzut nucul, fiecare-î pune lemnul pe foc. *(Același proverb.)*

*

Cînele rău nici nu mănîncă, nici nu lasă pe altul. *(Același proverb.)*

*

Pază bună asupra dușmanului, chiar să fie numai o furnică.

(Același proverb.)

*

Dacă mă iubești, tacă-ți gura; minile să vorbească!

(Același proverb.)

*

Cuiul ține potcoava, potcoava ține calul, calul ține pe călăreț și călărețul ține țara.

(Același proverb.)

*

Întăiū măsoară-ți inelul pe deget și apoi cumpără-l.

(Același proverb.)

*

Cine muncește ajunge. *(Același.)*

*

Cine atinge ținta cel d'întăiū, acela e un arcaș; cel ce vine după el e numai un stîngaciū.

(Același.)

*

Calul e a cui il călărește și sabia a cui o încinge.

(Același.)

Saŭ gloria în jurul frunții saŭ corbiî în jurul trupului. (Acelașt.)

*

Și un singur păr să i-l smulgă mistrețului, și tot e ceva. (Acelașt.)

*

Cine nu știe amănuntele nu va cunoaște întregul. (Acelașt.)

*

Cine zăbovește între două locuri de închinare, rămîne cu rugăciunea 'n drum. (Acelașt.)

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Nu lega măgarul la locul calului.

(Acelașt.)

*

Nu înveți bine decît tot înșelîndu-te.

(Acelașt.)

*

Cine-și cunoaște drumul nu obosește.

(Acelașt.)

*

Orice nenorocire e o învățătură.

(Acelașt.)

*

Desăvirșirea dobitocului e în trup; în suflet a omului.

(Acelașt.)

*

Cine dă puțin dă după inima lui, iar după bogăția lui cine dă mult.

(*Proverb turcesc.*)

*

Cu cît știi mai mult, cu atît mai mult greșești.

(*Același.*)

*

Sabie nu poate fi pentru cine-și cere iertare.

(*Același.*)

*

Răbdarea e cheia datoriei.

(*Același.*)

*

Și cu un ac sapi putul.

(*Același.*)

*

Dracul se grăbește, omul așteaptă.

(*Același.*)

*

Mai bine să lucrezi în zădar decît să stai degeaba.

(*Același.*)

*

Prilejul trece ca furtuna.

(*Același.*)

*

Ajută pe cine încarcă pe umeri; pe cine descarcă, nu!

(*Același.*)

*

Cal bun n'are nevoie de pînten.

(*Același.*)

*

Oamenii fac lucrurile, lucrurile fac pe
oamenii. (Același.)

*

Nebun cine cade de două ori în aceeași
groapă. (Același.)

*

Nu-ți scoate căruța din drum.
(Același.)

*

Nu-ți lua un copil ca tovarăș de drum:
dacă-i cade calul lui, plînge, dacă al tău cade,
ride. (Același.)

*

Numai cine a căzut de pe coperiș știe cît
doare. (Același.)

*

Cine e în baia caldă întreabă dacă e frig
afară. (Același.)

*

Cine a scăpat de o mie și una nenorociri
și de nouăzeci și nouă de întîmplări năprasnice
e un netrebnic. (Același.)

*

Dacă vrei să stai de vorbă cu lupul ține-ți
cînele aproape. (Același.)

R *

Ferește-te de cearta dintre cal și sacul cu
văs. (Același.)

o